

*Diagnoza sytuacji
społecznej, gospodarczej,
przestrzennej i klimatyczno-
środowiskowej Gminy
Czarnocin*

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
SFERA SPOŁECZNA	6
DEMOGRAFIA.....	6
STAN LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA	6
ANALIZA EKONOMICZNYCH GRUP WIEKOWYCH.....	8
PROCESY MIGRACYJNE	11
EDUKACJA I WYCHOWANIE	13
OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3	13
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	13
EDUKACJA PODSTAWOWA	15
POMOC SPOŁECZNA	18
ZASIŁKI I PRACA SOCJALNA.....	18
PROGRAMY I PROJEKTY.....	20
OCHRONA ZDROWIA.....	21
OŚRODEK ZDROWIA.....	21
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	23
JEDNOSTKI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ	23
POLICJA	26
INNE DZIAŁANIA NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	27
GOSPODARKA MIESZKANIOWA.....	27
WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY	27
MIESZKALNICTWO W GMINIE CZARNOCIN.....	28
KULTURA, SPORT, REKREACJA.....	29

BIBLIOTEKA I CENTRUM KULTURY	29
WŁADYSŁAW REYMONT	32
SZLAKI I ZABYTKI	32
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA.....	34
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	34
FREKWENCJA W WYBORACH	37
FINANSE I ADMINISTRACJA	38
DOCHODY.....	38
WYDATKI	40
SYTUACJA FINANSOWA GMINY	43
ADMINISTRACJA.....	43
BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	44
ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ	46
SFERA GOSPODARCZA.....	48
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	48
PODMIOTY GOSPODARCZE	48
RYNEK PRACY	52
OSOBY PRACUJĄCE.....	52
BEZROBOTNI	53
POTENCJAŁ GOSPODARCZY.....	55
STOWARZYSZENIA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYGMINNA	55
POTENCJAŁ INWESTYCYJNY	57
INWESTYCJE	58
INWESTYCJE W GMINIE CZARNOCIN	58
ANALIZA SWOT SFERY GOSPODARCZEJ	64
SFERA PRZESTRZENNA	65

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE.....	65
LOKALIZACJA	65
ŁAD PRZESTRZENNY	66
KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	66
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	68
INFRASTRUKTURA DROGOWA	68
INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA I WODOCIĄGOWA.....	70
INFRASTRUKTURA GAZOWA	75
INFRASTRUKTURA TELETECHNICZNA.....	76
GOSPODARKA ODPADAMI.....	76
ANALIZA SWOT SFERY PRZESTRZENNEJ	78
SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	80
GLEBY	80
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	81
FORMY OCHRONY PRZYRODY	83
ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	83
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	84
ANALIZA SWOT SFERY KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ	85
SPIS TABEL	87
SPIS WYKRESÓW	90
SPIS MAP	90

WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podmiot opracowujący strategię rozwoju ma obowiązek sporządzenia kompleksowej i pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy.

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Czarnocin na lata 2024-2032”. Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Czarnocin przy uwzględnieniu uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych. Diagnoza stanowi punkt wyjścia do konstruowania celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

Diagnoza oparta została o najbardziej aktualne informacje dostępne w momencie jej sporządzania. Okres badawczy obejmował lata 2018-2022, jak również rok 2023, jeśli dane były możliwe do pozyskania. Przedstawione w diagnozie dane zaprezentowano w sposób dynamiczny (obejmują stan: aktualny, poprzedzający stan aktualny oraz przewidywany w postaci prognoz) oraz porównawczy (w odniesieniu do powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i całego kraju).

W diagnozie znajdują się dane statystyczne zgromadzone w Banku Danych Lokalnych prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny oraz dane własne Gminy Czarnocin, czyli między innymi dokumenty, plany oraz programy gminne.

Diagnozę przeprowadzono w czterech sferach:

- ❖ społecznej, czyli analizę danych dotyczących procesów demograficznych, edukacji i wychowania, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, gospodarki mieszkaniowej oraz kultury i turystyki;
- ❖ gospodarczej, czyli analizę przedsiębiorczości, rynku pracy i potencjału gospodarczego;
- ❖ przestrzennej, czyli analizę położenia geograficznego i administracyjnego, infrastruktury technicznej;
- ❖ klimatyczno-środowiskowej, czyli analizę uwarunkowań w zakresie środowiska naturalnego.

SFERA SPOŁECZNA

DEMOGRAFIA

STAN LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS), na koniec 2022 roku liczba mieszkańców Gminy Czarnocin wynosiła 4053 osób, z czego 1978 stanowili mężczyźni, a 2075 kobiety. Obserwujemy zatem niewielką przewagę kobiet, co potwierdza współczynnik feminizacji wynoszący 105. Tabela przedstawia stan ludności w Gminie Czarnocin na przestrzeni pięciu lat (2018-2022) z uwzględnieniem podziału na płeć.

Tabela 1 Stan ludności w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
mieszkańcy ogółem	4 108	4 131	4 116	4 096	4053
mężczyźni	1 989	2 005	2 017	1 992	1 978
kobiety	2 119	2 126	2 099	2 104	2 075
współczynnik feminizacji	107	106	104	106	105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Liczba ludności Gminy Czarnocin ulegała zmianom w sposób sinusoidalny ze stałą przewagą liczbową kobiet nad mężczyznami. W roku 2019 stan ogółem był najwyższy względem pozostałych lat. Gminę zamieszkiwała wówczas także największa liczba kobiet, natomiast najwyższy wskaźnik liczby mężczyzn w analizowanym okresie odnotowano w roku 2020.

Dane zawarte w kolejnej tabeli dotyczą stanu ludności w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i całego kraju na przestrzeni lat 2018-2022.

Tabela 2 Stan ludności w analizie porównawczej w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018 -2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	4 108	4 131	4 116	4 096	4 053
powiat piotrkowski	91 315	91 353	91 036	90 571	90 519
województwo łódzkie	2 466 322	2 454 779	2 415 816	2 394 946	2 378 483
Polska	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Porównując stan ludności w odniesieniu do całego powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski, zauważyć można, że liczba mieszkańców była zmienna także w szerszej perspektywie. Na obszarze powiatu piotrkowskiego, liczba ludności wzrosła w roku 2019 tak samo, jak w samej Gminie Czarnocin, by w 2020 spaść o 317 osób. Po okresie pandemii zwiększyła się, a stan na koniec 2022 roku wynosił 90 519 mieszkańców. Przyglądając się sytuacji związanej ze stanem ludności w województwie łódzkim, odnotować można tendencję spadkową. Od roku 2018 liczba mieszkańców sukcesywnie spadała, a w 2022 roku osiągnęła najniższy wynik na przestrzeni analizowanych lat. Adekwatna sytuacja miała miejsce w całym kraju.

Gęstość zaludnienia jest wskaźnikiem liczby osób przypadających na 1 km² powierzchni. W tym przypadku ponownie rozpatrzona została sytuacja na czterech obszarach: Gminy Czarnocin, powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego oraz Polski, na przestrzeni lat 2018-2022.

Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	57,2	57,5	57,3	57,1	56,5
powiat piotrkowski	63,9	63,9	63,7	63,4	63,4
województwo łódzkie	135,4	134,7	132,6	131,5	130,5
Polska	122,8	122,7	121,8	121,2	120,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Według przeprowadzonej analizy danych, w każdym z badanych obszarów, odnotowano konsekwentny spadek gęstości zaludnienia. Oznacza to, że na koniec 2022 roku zauważono zmniejszenie liczby osób zamieszkujących 1 km² obszaru, co przede wszystkim wiąże się ze spadkiem stanu ludności na wszystkich czterech rozpatrywanych terenach.

ANALIZA EKONOMICZNYCH GRUP WIEKOWYCH

Podjmując się analizy porównawczej stanu ludności na danym obszarze, warto poświęcić uwagę poszczególnym grupom wiekowym. Może okazać się to pomocne w ocenie Gminy pod kątem wieku zamieszkujących ją osób, ich wpływu na sytuację ekonomiczną w Gminie, co w rezultacie pozwoli zweryfikować potrzeby osób w określonych grupach wiekowych. Analizie poddane zostały dane z kolejnych tabel, dotyczące grup w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym (kobiety 18 -59 lat, mężczyźni 18 -64 lata) oraz poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) w Gminie Czarnocin, powiecie piotrkowskim, województwie łódzkim i całej Polsce w latach 2018-2022.

Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	795	808	812	816	806
powiat piotrkowski	17 637	17 718	18 272	18 190	18 075
województwo łódzkie	417 856	417 117	415 752	414 355	410 784
Polska	6 935 523	6 948 706	6 997 537	6 992 641	6 950 826

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Według danych dotyczących stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym, w ciągu pięciu lat przybyło osób w tym przedziale wiekowym zamieszkujących teren Gminy Czarnocin. Liczba zmalała jednak w porównaniu z rokiem 2021, co obrazuje nieznaczny spadek wartości w roku 2022. Na terenie powiatu piotrkowskiego oraz w szerszej perspektywie całej Polski, zauważyć można wzrost stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym do 2020 roku, jednak w późniejszych dwóch latach, w obu przypadkach, liczba mieszkańców zaczęła sukcesywnie spadać. W województwie łódzkim natomiast zaobserwować można, że stan ludności na przestrzeni badanych lat stale maleje.

Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	2 477	2 464	2 407	2 366	2 315
powiat piotrkowski	55 229	54 798	53 441	52 993	52 755
województwo łódzkie	1 464 262	1 442 226	1 401 390	1 379 955	1 362 634
Polska	23 269 725	23 025 927	22 631 307	22 385 400	22 169 304

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Kontynuując analizę porównawczą stanu ludności ekonomicznych grup wiekowych, nie sposób pominąć grupy w wieku produkcyjnym. Warto zwrócić uwagę na zauważalny spadek ludności w tej grupie w Gminie Czarnocin, który koresponduje ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców również na terenie całego powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego, czy kraju.

Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	836	859	897	914	932
powiat piotrkowski	18 449	18 837	19 323	19 388	19 689
województwo łódzkie	584 204	595 436	598 674	600 636	605 065
Polska	8 205 900	8 407 943	8 459 720	8 529 663	8 646 197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Ludność w wieku poprodukcyjnym, to osoby, które z reguły skończyły już pracę zawodową. W Gminie Czarnocin zauważyć można wzrost liczby ludności w tym wieku na przestrzeni analizowanego pięciolecia. Przeciwnie więc do grupy w wieku produkcyjnym, przybywa na tym obszarze osób osiągających wiek związany z końcem drogi zawodowej. Sytuacja jest adekwatna w odniesieniu do danych dotyczących powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego oraz całego kraju.

Przyrost naturalny jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów w określonym czasie – w tym przypadku między 2018 a 2022 rokiem. Dodatni przyrost naturalny występuje, jeśli liczba urodzeń na danym obszarze jest wyższa niż liczba zgonów. Natomiast ujemny przyrost naturalny jest wtedy, gdy sytuacja odwraca się, czyli liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Dane dotyczące przyrostu naturalnego w latach 2018-2022 w Gminie Czarnocin obrazuje tabela.

Tabela 7 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
urodzenia żywe ogółem	11	8	10	11	9
zgony ogółem	11	10	11	16	11
przyrost naturalny	0	-2	-1	-5	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 04.10.2023)

Największą liczbę urodzeń w Gminie odnotowano w 2021 roku. Podobnie sytuacja odnosi się do kwestii zgonów. Ich liczba w roku 2019 nieznacznie spadła, by wzrosnąć w roku kolejnym, a we wspomnianym 2021 roku osiągnąć najwyższy wynik na przestrzeni badanych pięciu lat. W Gminie Czarnocin od 2019 roku występuje ujemny przyrost naturalny, a według „Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030”, w najbliższej przyszłości sytuacja w tym zakresie utrzyma się na porównywalnym poziomie. Warto jednak nadmienić, że w międzyczasie wystąpiła pandemia COVID-19, co niejako może zakłócać przejrzysty obraz przewidywanej sytuacji.

Jak wynika z danych pochodzących z Urzędu Stanu Cywilnego, w Gminie Czarnocin w 2023 roku odnotowano 38 urodzeń żywych i 57 zgonów, co oznacza, że w ostatnim badanym roku ponownie nastąpił ujemny przyrost naturalny.

PROCESY MIGRACYJNE

Na sytuację demograficzną każdej gminy wpływ mają zachodzące procesy migracyjne. Dotyczą one głównie mieszkańców młodych, z wysokim poziomem wykształcenia albo określonymi kwalifikacjami zawodowymi.

Tabela uwzględnia ruch wewnętrzny i zewnętrzny w Gminie Czarnocin, czyli informację na temat zameldowań i wymeldowań w latach 2018-2022.

Tabela 8 Ruch wewnętrzny i zewnętrzny w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
zameldowania ogółem	42	42	44	32	22
zameldowania z miast	19	25	28	23	15
zameldowanie ze wsi	22	14	16	9	7
zameldowania z zagranicy	1	3	0	0	0
wymeldowania ogółem	27	28	29	48	47
wymeldowania do miast	15	13	13	24	25
wymeldowania na wieś	12	15	16	24	22
wymeldowania za granicę	1	3	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Statystyki dotyczące migracji w Gminie Czarnocin w analizowanym okresie wykazują, że z każdym rokiem rosła liczba wymeldowań ogółem. Do 2020 roku liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań, jednak w 2022 roku odnotowano zaledwie 22 zameldowania przy 47 wymeldowaniach na badanym obszarze. Z danych wynika, że mieszkańcy w porównywalnym stopniu migrują zarówno na wieś, jak i do miast. Rosnącą liczbę wymeldowań należy interpretować jako negatywne zjawisko. Migracji zagranicznych w Gminie Czarnocin nie odnotowano od 2021 roku.

Należy jednak pamiętać, że niekiedy ujęta w statystykach liczba wymeldowań może być nierzeczywista z uwagi na to, że nie wszystkie osoby zmieniające miejsce zamieszkania dokonują oficjalnego wymeldowania. Ma to wówczas wpływ na statystyki, które przez to mogą okazać się nierzeczywiste.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

W Polsce istnieje kilka form sprawowania opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Opieka może przyjąć postać żłobka, klubu dziecięcego, opiekuna dziennego lub niani. W momencie sporządzania Diagnozy w Gminie Czarnocin funkcjonują dwie placówki, które łącznie oferują 54 miejsca dla dzieci poniżej 3 roku życia:

- ❖ Niepubliczny Żłobek „Misiaczek”,
- ❖ Klub Malucha w Czarnocinie, który jest samorządową jednostką organizacyjną Gminy Czarnocin prowadzoną w formie jednostki budżetowej.

Zgodnie z danymi z 6 października 2023 roku, ze wspomnianych form opieki korzysta 44 dzieci, co oznacza, że 10 miejsc w placówkach pozostaje nadal wolnych: w żłobku 8, a w klubie dziecięcym 2. Do Klubu Malucha w Czarnocinie w pierwszej kolejności przyjmowane są dzieci z Gminy Czarnocin, a zgodnie z uchwałą Nr XLII/302/2022 z dnia 30 czerwca 2022 roku liczba miejsc z 16 została zwiększona o 4, tj. do 20 miejsc.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Dzieci w wieku przedszkolnym, to mieszkańcy w przedziale wiekowym od 3. do 6. roku życia. W momencie sporządzania Diagnozy, na obszarze Gminy Czarnocin działa jedno publiczne przedszkole oraz dwa oddziały przedszkolne:

- ❖ Przedszkole Samorządu Gminy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnocinie,
- ❖ oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Szarych Szeregów w Czarnocinie,
- ❖ oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Szynczycach.

W kolejnej tabeli znajdują się szczegółowe dane dotyczące działających przedszkoli oraz liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022.

Tabela 9 Wychowanie przedszkolne w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
liczba przedszkoli	1	1	1	1	1
liczba oddziałów przedszkolnych w przedszkolu	2	3	4	6	6
liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach	2	2	2	2	2
liczba dzieci w przedszkolach	75	75	96	136	136
liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy szkołach	44	53	57	35	34
liczba dzieci w wieku przedszkolnym	181	192	183	194	173
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	64,6	74,5	84,7	86,6	94,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 06.10.2023) i danych gminnych

Analiza tabeli pozwala zauważyć, że na przestrzeni pięciu badanych lat, w dużym stopniu wzrosła liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Czarnocin, a nieznacznie zmalała w oddziałach przedszkolnych przy szkołach. Na znaczące zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach wpłynęła budowa przedszkola samorządowego w Czarnocinie, co zwiększyło komfort mieszkańców w zakresie możliwości zapewnienia opieki dzieciom w wieku od 3 do 6 lat.

W 2022 roku w Gminie Czarnocin do sześciu oddziałów w przedszkolach oraz dwóch oddziałów przedszkolnych przy szkołach uczęszczało łącznie 170 dzieci. Oznacza to, że obecnie, w perspektywie całego badanego pięciolecia, na tym obszarze odnotowuje się najniższą liczbę dzieci w wieku przedszkolnym. W związku z tym, że dzieci jest mniej, z końcem 2022 roku wychowaniem przedszkolnym objętych zostało niemal 100% dzieci w Gminie. Odsetek dzieci przedszkolnych jest więc na bardzo wysokim poziomie w odniesieniu do poprzednich lat.

EDUKACJA PODSTAWOWA

W wyniku reformy szkolnictwa, edukacja podstawowa, czyli obowiązek szkolny, obejmuje osiem klas szkoły podstawowej. Zgodnie z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe, obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia.

Według danych z dnia 06.10.2023, zawartych w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych, na terenie Gminy Czarnocin funkcjonują dwie szkoły podstawowe:

- ❖ Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Czarnocinie w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnocinie,
- ❖ Szkoła Podstawowa w Szynczycach.

Dane dotyczące stanu edukacji podstawowej, tj. liczby szkół, oddziałów i uczniów w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 uwzględnia następująca tabela.

Tabela 10 Edukacja na poziomie podstawowym w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
liczba szkół podstawowych ogółem	2	2	2	2	2
liczba oddziałów	19	19	20	20	20
liczba uczniów	343	338	346	334	326
liczba uczniów przypadająca na jeden oddział	18	18	17	17	16,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych cały czas utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Zaobserwować można tylko niewielkie wahania na poziomie różnicy 5-8 uczniów w następujących po sobie latach.

W latach 2018-2019, w dwóch działających placówkach znajdowało się 19 oddziałów, natomiast w latach 2020-2022 – 20 oddziałów. Na każdy z nich przypadało po 16-18 uczniów. Gmina jest więc w stanie zapewnić odpowiednią liczbę miejsc dla wszystkich osób objętych

obowiązkiem szkolnym. Dostęp do edukacji na poziomie podstawowym jest zatem możliwy dla każdego mieszkańca tego obszaru.

Jak wynika z „Raportu o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”, szkoły podstawowe znajdujące się na terenie Gminy Czarnocin zapewniają uczniom opiekę w pełnym wymiarze czasu pracy, ponieważ w obu placówkach funkcjonują świetlice szkolne. Gmina pozostaje również otwarta na dodatkowe potrzeby rodziców uczniów związane z kwestią opieki poza godzinami lekcyjnymi.

Współczynnik skolaryzacji brutto to stosunek liczby wszystkich osób uczących się na określonym poziomie do liczby osób w grupie wiekowej nominalnie odpowiadającej temu poziomowi kształcenia. Jest on istotną kwestią w analizie edukacji podstawowej danego obszaru, ponieważ obrazuje aktywność edukacyjną społeczeństwa. W związku z tym, że w Polsce nauka na poziomie podstawowym jest obowiązkowa, wartość współczynnika skolaryzacji brutto powinna osiągać wyniki w okolicach 100%.

Wartości dotyczące współczynnika skolaryzacji brutto w Gminie Czarnocin w porównaniu do powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i całego kraju w latach 2018-2021 umieszczone zostały w kolejnej tabeli.

Tabela 11 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Gmina Czarnocin	97,17	92,60	94,54	91,26
powiat piotrkowski	92,38	91,36	90,86	88,42
województwo łódzkie	95,95	95,66	96,22	96,76
Polska	95,46	95,13	95,95	95,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 02.10.2023)

W Gminie Czarnocin odnotowano spadek wartości z 97,17% w 2018 roku do 91,26% w 2021 roku. W ostatnim badanym roku współczynnik był niższy w zestawieniu z wynikiem w województwie łódzkim i kraju, natomiast w 2021 roku utrzymał wartość wyższą niż w całym powiecie piotrkowskim (o 2,84%).

By ustalić oraz przeanalizować poziom nauczania mieszkańców Gminy Czarnocin objętych podstawowym obowiązkiem szkolnym, wykorzystano wyniki egzaminów ósmoklasisty, do których uczniowie podchodzą na koniec ostatniej klasy szkoły podstawowej. Egzamin ten jest obowiązkową formą weryfikacji wiedzy i kompetencji uczniów. Dane zawarte w następnej tabeli dotyczą pięciu ostatnich lat – najstarsze wyniki pochodzą z roku 2019, a najnowsze z roku 2023. Wyniki egzaminu uczniów z Gminy Czarnocin, zestawione zostały z wynikami uczniów szkół znajdujących się w całym powiecie piotrkowskim, województwie łódzkim oraz kraju.

Tabela 12 Zdawalność egzaminów w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
	j. polski				
Gmina Czarnocin	57	60	52	65	68
powiat piotrkowski	63	60	57	62	64
województwo łódzkie	63	58	58	58	64
Polska	63	59	60	60	66
	matematyka				
Gmina Czarnocin	40	50	44	64	63
powiat piotrkowski	45	46	47	56	54
województwo łódzkie	45	47	48	58	54
Polska	45	46	47	57	53

	j. angielski				
Gmina Czarnocin	51	52	52	64	63
powiat piotrkowski	53	49	59	60	61
województwo łódzkie	58	54	65	66	65
Polska	59	54	66	67	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Łódź i CKE (dostęp: 06.10.2023)

Podjmując się analizy danych można zauważyć, że uczniowie Gminy Czarnocin w 2023 roku poradzi sobie porównywalnie z egzaminami ze wszystkich przedmiotów, tj. z matematyką i językiem angielskim na poziomie 63%, a z języka polskiego uzyskali średnio 68% punktów możliwych do zdobycia. Sytuacja podobnie przedstawia się w województwie łódzkim, natomiast w tym przypadku uczniowie placówek w Gminie Czarnocin uzyskali 9% przewagi w wynikach z egzaminu matematycznego. W odniesieniu do powiatu piotrkowskiego, uczniowie z Gminy wypadli nieznacznie lepiej – o 4% w egzaminach z języka polskiego, o 9% z matematyki i 2% z języka angielskiego. Na tle kraju wyniki uczniów Gminy Czarnocin prezentują się minimalnie gorzej jedynie z języka angielskiego, natomiast porównywalnie w przypadku języka polskiego oraz lepiej z różnicą 9%, jeśli chodzi o matematykę. W porównaniu do roku poprzedniego wyniki uczniów nie zmieniły się znacząco, co należy zinterpretować jako utrzymanie jakości kształcenia na tym samym poziomie. Rok 2023 jest dla Gminy Czarnocin rokiem, w którym odnotowano najwyższe wyniki egzaminów na przestrzeni lat 2019-2023.

POMOC SPOŁECZNA

ZASIŁKI I PRACA SOCJALNA

Wsparcie socjalne dedykowane jest osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej albo zdrowotnej, przez co nie są w stanie odpowiednio gospodarować własnymi zasobami: środkami, możliwościami, kwalifikacjami. Na terenie Gminy Czarnocin działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie (dalej GOPS), którego zadaniem jest oferowanie wsparcia potrzebującym mieszkańcom. Placówka realizuje swoje cele wielotorowo – wychodząc naprzeciw potrzebom nie tylko finansowym, ale także aktywizując lokalną społeczność. Podejmuje więc działania, które w efekcie mają doprowadzić

osoby korzystające z pomocy społecznej do integracji i osiągnięcia życiowej samodzielności. Co istotne, GOPS w Czarnocinie w 2023 roku zyskał nową siedzibę, która dodatkowo wpłynie na poprawę jakości usług świadczonych przez placówkę.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej, oprócz zadań zleconych, GOPS realizuje również zadania własne. Udziela na przykład zasiłków stałych, okresowych i celowych, wspiera rodziny oraz przeciwdziała przemocy w rodzinie. Placówka przeznaczająca także fundusze na ochronę macierzyństwa, udzielając świadczeń rodzicielskich, jeśli przysługują matce, ojcu, opiekunowi dziecka, rodzinie zastępczej albo osobie, która przysposobiła dziecko.

GOPS w Czarnocinie udziela potrzebującym wsparcia finansowego, a jego wysokość określa ustawa. W trakcie trwania roku budżetowego dokonywana jest aktualizacja, która uwzględnia bieżące potrzeby w zakresie udzielanych mieszkańcom świadczeń. Przykładem wspomnianego wsparcia są zasiłki stałe, okresowe oraz celowe. Kolejna tabela zawiera informacje na temat liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022.

Tabela 13 Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
zasiłki stałe	17 osób	14 osób	10 osób	10 osób	10 osób
zasiłki okresowe	39 rodzin	29 rodzin	24 rodziny	24 rodziny	24 rodziny
zasiłki celowe i celowe specjalne	88 rodzin	87 rodzin	36 rodzin	55 rodzin	54 rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Czarnocinie (dostęp: 11.10.2023)

Jak wynika z danych, w Gminie Czarnocin z pomocy społecznej w 2022 roku skorzystało mniej osób i rodzin niż w roku 2018. W 2022 roku beneficjentami zasiłków stałych było 10 osób, natomiast zasiłki okresowe pobierały 24 rodziny, a zasiłki celowe 54 rodziny. Wyraźnie zauważalny jest więc spadek liczby mieszkańców potrzebujących pomocy w tym zakresie.

Inną formą pomocy dla osób potrzebujących jest praca socjalna. Udziela się jej rodzinom i osobom ubiegającym się o pomoc finansową i bardzo często dotyczy jednostek,

które nie są beneficjentami świadczeń. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych GOPS w 2022 roku można następująco pogrupować:

- ❖ praca socjalna na rzecz uzyskania niezbędnych środków materialnych,
- ❖ praca socjalna na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych,
- ❖ praca socjalna na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- ❖ praca socjalna na rzecz osób bezrobotnych,
- ❖ praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny,
- ❖ praca socjalna na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pracownicy GOPS pomagają więc mieszkańcom w szerokim zakresie. Między innymi udzielają porad dotyczących tego, w jaki sposób gospodarować budżetem domowym, służą pomocą przy załatwianiu formalności, jak również motywują do korzystania z możliwości pobierania przysługujących świadczeń. Według danych zawartych w dokumencie „Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie za 2022 rok”, w 2022 roku w Gminie Czarnocin pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono łącznie 98 beneficjentom.

Na terenie Gminy działa także Stowarzyszenie Czarnocińskie Centrum Pomocy – Schronisko dla Osób Bezdomnych w Dalkowie, którego pracownicy pozostają w stałym kontakcie z innymi ośrodkami w celu zapewnienia podopiecznym jak najlepszego wsparcia i znalezienia rozwiązań dostosowanych do indywidualnych potrzeb.

PROGRAMY I PROJEKTY

Mieszkańcy Gminy Czarnocin, w ramach pomocy społecznej, mogli do tej pory korzystać z programów i projektów realizowanych przez GOPS w Czarnocinie. Między innymi:

- ❖ „Posiłek w szkole i w domu” – wieloletni program związany z dożywianiem dzieci w szkołach. W ciągu 2022 roku z posiłków skorzystało 22 uczniów, a z zasiłków celowych 46 rodzin.
- ❖ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie – program, który ma na celu podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Czarnocin w zakresie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb.

- ❖ Program „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2022 – program dedykowany między innymi członkom rodzin oraz opiekunom sprawującym opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Zadaniem programu było zapewnienie opiekunom wsparcia w bieżących obowiązkach lub organizacja zastępstwa, by mogli poświęcić czas dla siebie.
- ❖ Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 – nieodpłatna pomoc udzielana w postaci artykułów spożywczych. Wsparcie otrzymują mieszkańcy najbardziej potrzebujący.

OCHRONA ZDROWIA

OŚRODEK ZDROWIA

W gminnym budynku przy ul. J. Poniatowskiego 3 w Czarnocinie działa:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (dalej NZOZ) Poradnia Lekarzy Rodzinnych, zapewnia podstawową opiekę zdrowotną dla dorosłych i dzieci w następującym zakresie:
 - ❖ Poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
 - ❖ Poradnia (gabinet) pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej,
 - ❖ Poradnia (gabinet) położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
 - ❖ Punkt szczepień,
 - ❖ Gabinet diagnostyczno – zabiegowy.
2. Poradnia stomatologiczna udzielająca świadczeń dla dzieci w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia (dalej NFZ) oraz udzielająca porad i świadczeń dla dorosłych poza NFZ.
3. Gabinet fizjoterapii ambulatoryjnej, który udziela świadczeń w zakresie rehabilitacji leczniczej w ramach kontraktu z NFZ.
4. Apteka zapewniająca zakup niezbędnych leków.

Gmina Czarnocin od 2018 roku dofinansowuje świadczenia rehabilitacyjne dla mieszkańców Gminy, na podstawie Uchwały XXXIV/225/2018 Rady Gminy Czarnocin z dnia 30 stycznia 2018r. w sprawie finansowania dla mieszkańców Gminy Czarnocin świadczeń gwarantowanych w zakresie ochrony zdrowia, w ramach corocznie ogłaszanych konkursów.

W 2017 roku dostosowano budynek do osób niepełnosprawnych – zamontowano windę zewnętrzną i dostosowano pomieszczenia na I piętrze na potrzeby rehabilitacji.

Nocna pomoc doraźna jest zapewniona przez Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej, 97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Roosevelta 3. Analizę warto przeprowadzić również pod kątem liczby porad opieki zdrowotnej – ambulatoryjnych oraz podstawowych, udzielanych mieszkańcom Gminy Czarnocin. Tabela obrazuje wartości wskaźnika z lat 2018-2022.

Tabela 14 Porady lekarskie udzielane mieszkańcom Gminy Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
ambulatoryjna opieka zdrowotna	16 993	17 735	15 986	17 632	18 478
podstawowa opieka zdrowotna	16 392	17 166	15 463	17 140	17 829

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 09.10.2023)

Wyniki przedstawione w tabeli wykazują, że mieszkańcy Gminy Czarnocin w podobnym stopniu korzystają z porad w zakresie ambulatoryjnej oraz podstawowej opieki. Każdego roku przeważa jednak liczba porad udzielanych w ramach tej pierwszej. W ogólnym rozrachunku, na przestrzeni pięciu lat zaobserwować można ogólny wzrost wartości dotyczący porad lekarskich, ze spadkiem w roku 2020. Prawdopodobnie jest to spowodowane wybuchem pandemii koronawirusa, kiedy dostęp do lekarzy i specjalistów był ograniczony. W latach 2021-2022 odnotowano już znaczny wzrost liczby udzielanych porad lekarskich.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

JEDNOSTKI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ

Jak wynika z dokumentu „Raport o stanie Gminy Czarnocin za rok 2022”, na terenie Gminy funkcjonuje 11 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (dalej OSP):

- ❖ OSP w Biskupiej Woli,
- ❖ OSP w Budach Szynczyckich,
- ❖ OSP w Bieżywodach ,
- ❖ OSP w Czarnocinie,
- ❖ OSP w Dalkowie,
- ❖ OSP w Grabinej Woli,
- ❖ OSP w Rzepkach,
- ❖ OSP w Szynczycach,
- ❖ OSP w Tychowie,
- ❖ OSP w Woli Kutowej,
- ❖ OSP w Zamościu.

Wszystkie jednostki OSP ściśle współpracują z Państwową Strażą Pożarną, a także innymi podmiotami i instytucjami, by stale dbać o bezpieczeństwo obywateli. Obszarem działania jest teren Gminy, ale jeśli zachodzi taka potrzeba, strażacy wspierają również sąsiadujące obszary. Dwie jednostki, w Dalkowie oraz Czarnocinie, działają w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, czyli części ogólnopolskiego systemu bezpieczeństwa. Gwarantuje to przygotowanie jednostek do akcji ratowniczych na wysokim poziomie.

Tabela 15 Członkowie OSP w Gminie Czarnocin w podziale na płeć

	2018	2019	2020	2021	2022
członkowie zwyczajni					
mężczyźni	313	306	312	330	344
kobiety	16	15	16	17	21
razem	329	321	328	347	365

	2018	2019	2020	2021	2022
członkowie mogący uczestniczyć w akcjach ratowniczo-gaśniczych					
mężczyźni	121	124	121	131	131
kobiety	0	0	0	0	2
razem	121	124	121	131	133

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

W roku 2022 jednostki OSP liczyły 133 osoby, które mogą brać czynny udział w akcjach. To o dwie osoby więcej niż w roku poprzednim i o 10 więcej niż w 2020 roku, co wskazuje na rosnące zainteresowanie mieszkańców wstępowaniem w szeregi jednostek OSP.

W 2022 roku jednostki OSP w Gminie Czarnocin posiadały następujący sprzęt ratowniczo-gaśniczy:

- ❖ 5 samochodów gaśniczych lekkich,
- ❖ 11 samochodów gaśniczych średnich,
- ❖ 1 łódź,
- ❖ 10 motopomp pożarniczych M8/8,
- ❖ 5 motopomp sztamowych,
- ❖ 4 motopompy pływające,
- ❖ 4 zestawy do ratownictwa technicznego,
- ❖ 13 pilarek do drewna,
- ❖ 6 pił do betonu i stali,
- ❖ 5 agregatów jednofazowych,
- ❖ 4 agregaty trójfazowe,
- ❖ 12 czujników bezruchu,
- ❖ 12 aparatów nadciśnieniowych,
- ❖ 115 węży tłoczonych W-75,
- ❖ 142 węże tłoczone W-52,
- ❖ 44 węże ssawne,
- ❖ 5 drabin wysuwanych,
- ❖ 9 drabin nasadkowych,

- ❖ 11 syren elektrycznych,
- ❖ 3 syreny ręczne,
- ❖ 5 radiostacji stacjonarnych,
- ❖ 18 radiostacji nasobnych,
- ❖ 15 radiostacji samochodowych,
- ❖ 5 zestawów z tlenoterapią,
- ❖ 1 zestaw bez tlenoterapii,
- ❖ 3 defibrylatory,
- ❖ 5 sań lodowych (desek).

Jednostki OSP funkcjonujące w Gminie Czarnocin są zatem odpowiednio wyposażone na wypadek zaistnienia rozmaitych zdarzeń. Samorząd Gminy Czarnocin z chęcią podejmuje działania związane ze wsparciem rozwoju jednostek pod względem doposażania w sprzęt, organizacji szkoleń, zawodów strażackich, czy konkursów dla dzieci.

Ponadto strażacy posiadają środki ochrony indywidualnej w postaci: ubrań specjalnych, hełmów strażackich, kominiarek, butów specjalnych i rękawic specjalnych. W dodatkowym ekwipunku znajdują się pasy bojowe, latarki, zatrzaśniki i toporki. Oprócz tego członkowie jednostek OSP posiadają ubrania koszarowe, ubrania wyjściowe i kurtki strażackie.

Następna tabela przedstawia interwencje podejmowane przez jednostki ochrony przeciwpożarowej w Gminie Czarnocin w okresie od 2018 roku do roku 2022. Dane dotyczą zdarzeń, w przypadku których interweniowały służby.

Tabela 16 Działalność jednostek ochrony przeciwpożarowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
zdarzenia ogółem	40	74	48	64	73
pożary razem	14	41	11	18	14
pożary - małe	13	38	11	17	12
pożary - średnie	1	3	0	1	2

	2018	2019	2020	2021	2022
miejscowe zagrożenia razem	25	30	36	43	57
miejscowe zagrożenia - małe	2	4	2	1	9
miejscowe zagrożenia - lokalne	23	23	34	42	46
miejscowe zagrożenia - średnie	0	3	0	0	2
alarmy fałszywe razem	1	3	1	3	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 09.10.2023)

Największą liczbę zdarzeń służby odnotowały w roku 2019 i 2022 – w 2019 roku przeważały małe pożary, a w 2022 roku miejscowe zagrożenia lokalne. Najmniej zdarzeń miało miejsce w roku 2018.

Gmina uczestniczy w przygotowaniu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Radomsko-Piotrków Trybunalski-Belchatów, aby w efekcie móc pozyskać dofinansowanie, dzięki któremu uda się doposażyć lokalne jednostki OSP w wozy bojowe w ramach realizacji priorytetu FEŁ 2027 – Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom.

POLICJA

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Czarnocin odpowiada również Komisariat Policji w Wolborzu, którego teren działania obejmuje gminy: Czarnocin, Moszczenica i Wolbórz. W momencie przygotowywania Diagnozy do dyspozycji mieszkańców Gminy Czarnocin pozostaje jedna dzielnicowa.

Ponadto Gmina Czarnocin partycypowała w procesie zakupu radiowozów policyjnych, co oznacza, że władze Gminy chętnie wspierają działania zmierzające do usprawnienia i poprawy jakości pracy służb bezpieczeństwa.

INNE DZIAŁANIA NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Gmina Czarnocin dba również o codzienne bezpieczeństwo mieszkańców, zapewniając odpowiednie oświetlenie ulic. W momencie sporządzania Diagnozy, proces wymiany lamp oświetlenia ulicznego na ledowe jest zakończony, a w przyszłości planowane są prace nad rozbudową oświetlenia w miejscowościach Tychów, Rzepki-Abram.

W Gminie działa system monitorowania. W chwili przygotowywania niniejszego dokumentu swoim zasięgiem obejmuje centrum Czarnocina oraz okolice Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosfera”. Władze Gminy planują jednak dalszy rozwój w zakresie umieszczania kamer w przestrzeniach publicznych. W 2024 roku monitoringiem objęty zostanie teren przy zbiorniku, a kolejne plany dotyczyły będą przede wszystkim montażu kamer w obrębie skrzyżowań głównych dróg.

Gmina Czarnocin podejmuje więc szereg działań zwiększających bezpieczeństwo publiczne, co z pewnością służy poprawie komfortu życia mieszkańców.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, obowiązkiem gminy jest zapewnienie mieszkańcom lokali socjalnych i lokali zamiennych oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. W związku z tym rada miejska może uchylać:

- ❖ wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
- ❖ zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- ❖ zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu.

WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

Uchwałą Nr LIX/421/2023 Rady Gminy Czarnocin z dnia 15 grudnia 2023 roku przyjęto „Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Czarnocin na lata 2024-2028”. Z dokumentu wynika, że w momencie sporządzania Diagnozy, mieszkaniowe zasoby Gminy składają się z dwóch budynków (przy ul. Reymonta 7 i przy ul. Głównej 152 w Czarnocinie) z dziewięcioma lokalami mieszkalnymi. Zgodnie z Programem, do roku 2028 Gmina nie planuje wydatków inwestycyjnych związanych z powstaniem nowych budynków

mieszkalnych, natomiast przewiduje prace termomodernizacyjne i budowę źródła ciepła w budynku przy ul. Reymonta 7.

MIESZKALNICTWO W GMINIE CZARNOCIN

Budynek mieszkalny, to nieruchomość, której przynajmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej wykorzystywana jest do celów mieszkalnych. Tabela przedstawia dane dotyczące liczby budynków mieszkalnych w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski w latach 2018-2022.

Tabela 17 Budynki mieszkalne w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	1 205	1 226	1 231	1 251	1 252
powiat piotrkowski	28 092	28 788	28 717	29 374	29 333
województwo łódzkie	451 108	462 648	460 905	468 071	471 578
Polska	6 443 611	6 629 920	6 636 883	6 781 570	6 869 717

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 09.10.2023)

Z analizy porównawczej wynika, że od 2018 roku do roku 2022 w Gminie Czarnocin liczba budynków mieszkalnych wzrosła o 47. Oznacza to, że Gmina rozwija się pod względem mieszkalnictwa. Adekwatna sytuacja ma miejsce w pozostałych poddanych analizie obszarach, czyli w powiecie piotrkowskim, całym województwie łódzkim i kraju. Najwięcej budynków mieszkalnych w Gminie Czarnocin, w porównaniu do roku poprzedniego, przybyło w 2019 roku, a najmniejsza różnica zauważalna jest na przestrzeni lat 2021-2022, ponieważ powstał wtedy tylko jeden budynek mieszkalny. Oznacza to, że w ostatnim czasie ograniczona została liczba inwestycji związanych z powstawaniem nowych budynków mieszkalnych na terenie Gminy Czarnocin. Na spadek liczby inwestycji w zakresie budownictwa mieszkaniowego miały wpływ uwarunkowania o charakterze globalnym. Ograniczenie inwestycji spowodowała najprawdopodobniej pandemia koronawirusa, a następnie wybuch konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Są to zjawiska, które odbiły się na rynku budowlanym, powodując wzrost cen towarów i usług, a tym samym wzbudzając większą niepewność inwestorów.

Według danych gminnych w 2023 roku w Gminie Czarnocin wydano 64 decyzje o warunkach zabudowy oraz 45 pozwoleń na budowę i 19 zgłoszeń na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego.

KULTURA, SPORT, REKREACJA

BIBLIOTEKA I CENTRUM KULTURY

Rada Gminy, z dniem 01.07.2023 roku powołała odrębną jednostkę, tj. Gminne Centrum Kultury w Czarnocinie (dalej GCK). Uroczyste otwarcie GCK odbyło się 16.09.2023 roku, a zgodnie z uchwałą Nr LV/395/2023 z dnia 16.08.2023 roku, władze Gminy będą czyniły starania, żeby instytucja połączyła się z istniejącą dotychczas Gminną Biblioteką Publiczną w Czarnocinie (dalej GBP).

Następna tabela uwzględnia szczegółowe dane związane z zasobami i poziomem czytelnictwa Gminnej Biblioteki Publicznej w Czarnocinie w latach 2018-2023.

Tabela 18 Gminna Biblioteka Publiczna w Czarnocinie w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
biblioteki i filie	1	1	1	1	1	1
pracownicy bibliotek (działalności podstawowej)	2	2	2	3	3	3
księgozbiór	15 396	15 646	15 413	16 166	16 966	15 966
czytelnicy w ciągu roku	384	432	407	423	432	496
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	6 041	6 743	6 065	7 140	7 476	8 559

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 09.10.2023) oraz danych gminnych

Do tej pory biblioteka w Czarnocinie funkcjonowała jako samorządowa instytucja kultury. W 2023 roku zmalała liczba woluminów, co wiąże się z tym, że GBP dysponuje przestarzałym księgozbiorem podlegającym ubytkowaniu. Gruntowna selekcja książek nastąpiła w momencie zmiany siedziby instytucji. Biblioteka posiada jeszcze około 4 000 pozycji, które wymagają odpisania, ponieważ czytelnicy zainteresowani są przede wszystkim wypożyczaniem nowości. Według danych gminnych, w 2023 roku przeznaczono rekordowo

wysoką kwotę 23 000 zł na poszerzenie księgozbioru, dzięki czemu GBP mogła nabyć wiele pozycji z zakresu współczesnej literatury, co w znacznym stopniu przełożyło się na wzrost liczby wypożyczonych książek.

GBP od kilku lat z sukcesem otrzymuje dotacje z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Dostrzegalny jest wzrost liczby czytelników oraz wypożyczeń pozycji książkowych w ciągu roku. Rośnie więc zainteresowanie mieszkańców instytucją, a udział w programie ministerialnym przynosi pożądane efekty.

W latach 2021-2022 ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba komputerów, którymi dysponuje instytucja. Być może wiąże się to z coraz powszechniejszą digitalizacją danych i wprowadzaniem przez biblioteki katalogów online na szeroką skalę. W roku 2023 w GBP do dyspozycji mieszkańców są już dwa stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. W związku ze zmianą siedziby biblioteki Gmina zamierza wspierać działania na rzecz nowoczesnego wyposażenia, zwiększając liczbę stanowisk komputerowych w instytucji. Ponadto biblioteka zapewnia dostęp do czytelni Academica, a w styczniu 2023 uruchomiona została zdalna wypożyczalnia.

GBP jest instytucją, która działa również w charakterze kulturalno-oświatowym. Oznacza to, że organizowane są rozmaite wydarzenia (w tym warsztaty, zajęcia edukacyjne, konkursy, imprezy tematyczne, spotkania z ciekawymi osobami, imprezy artystyczno-literackie). Niektóre z nich odbywają się każdego roku cyklicznie, inne jednorazowo.

Szczegółowe informacje na temat liczby wydarzeń oraz frekwencji w latach 2018-2023 znajdują się w tabeli.

Tabela 19 Działalność kulturalno-oświatowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Czarnocinie w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba wydarzeń	46	55	24	40	38	26
liczba godzin	106,5	112,5	241	66	30	33
liczba uczestników	3120	3760	0	1795	2293	1850
liczba uczestników on-line	0	0	3857	249	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Dane dotyczące wydarzeń organizowanych przez GBP w Czarnocinie w ostatnich trzech latach prezentują się w sposób sinusoidalny. W latach 2022-2023 zauważalnie zmniejszyła się liczba wydarzeń, a co za tym idzie – również liczba uczestników. W Gminie pojawiła się nowa instytucja kulturalna, w związku z czym organizacja wszystkich imprez kulturalno-oświatowych została przeniesiona do nowej jednostki, a w działalności biblioteki będą rejestrowane tylko wydarzenia związane bezpośrednio z czytelnictwem.

W 2020 roku (i częściowo w roku 2021) pandemia COVID-19 sprawiła, że zajęcia przybrały formę on-line. Mimo tego poziom frekwencji jest porównywalny z rokiem poprzedzającym wybuch pandemii, co oznacza, że instytucja z sukcesem wyszła naprzeciw zapotrzebowaniu odbiorców i zapewniła dostęp do zajęć edukacyjnych i kulturalnych w formie zdalnej.

GCK jest nową instytucją na mapie Gminy Czarnocin, która wciąż poszerza swoją ofertę zajęciową dla mieszkańców w każdym wieku. W październiku 2023 roku instytucja organizuje, między innymi:

- ❖ zajęcia sensoryczne (dla dzieci do 3. roku życia),
- ❖ balet, aikido, zajęcia teatralno-wokalne, plastyczne, gimnastyczne z akrobatyką, gimnastyczne z elementami jogi, taniec współczesny, zajęcia z eksperymentami, nauka gry na gitarze (dla dzieci),
- ❖ zumba, joga z relaksacją, gimnastyka oraz aikido (dla dorosłych).

Ponadto GBP we współpracy z GCK, planuje przeprowadzenie warsztatów komputerowych, na przykład dla seniorów. Celem tego przedsięwzięcia ma być zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie.

Siedziba ośrodka kultury wyposażona jest w dużą, wielofunkcyjną salę widowiskową, salę konferencyjną, dwie mniejsze sale edukacyjne z przeznaczeniem na zajęcia muzyczne i plastyczne dla najmłodszych oraz salę taneczną, w której próby będą odbywały lokalne zespoły ludowe.

Placówki działają w nowo powstałym budynku Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosfera”, który jest rezultatem projektu realizowanego przez Gminę Czarnocin w latach 2021-2023. W efekcie powstał budynek pasywny, który łączy w sobie wszystkie najważniejsze ekologiczne rozwiązania w budownictwie. Jego celem jest poprawa jakości powietrza

w Gminie i zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Oprócz tego, że budynek pełni funkcję ośrodka kulturalnego, znajduje się tam również siedziba GOPS.

Uroczyste otwarcie budynku „Ekosfery” było największym wydarzeniem, jakie odbyło się na terenie Gminy Czarnocin w ostatnich latach. Specjalnym gościom oraz mieszkańcom umożliwiono zwiedzanie wnętrza obiektu, a na scenie wystąpiły lokalne zespoły ludowe działające w powiecie piotrkowskim, tj. Dziecięcy Zespół Koraliki, Zespół Pieśni i Tańca Mali Lubochnianie, zespoły: „30 PLUS”, „Gorzkowice”, „Ludowa Biesiada”. Otwarcie nowego budynku połączono ze „Świętem kultury ludowej Doliny Wolbórki”, a największą atrakcją wydarzenia był koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny.

WŁADYSŁAW REYMONT

Trzy miejscowości Gminy Czarnocin: Rzepki, Zamość i Czarnocin związane są z postacią Władysława Reymonta, polskiego Laureata Nagrody Nobla za powieść „Chłopi”. W związku z tym w 2017 roku, z inicjatywy Wójta, Gmina dołączyła do grona gmin Reymontowskich, by co roku uczestniczyć w obchodach związanych z postacią pisarza. Według opowieści, z tych terenów czerpał inspiracje, dlatego w najważniejszym dziele Reymonta znaleźć można wiele opisów zwyczajów i tradycji praktykowanych między innymi w Gminie Czarnocin, a nawet nazwiska mieszkańców, które funkcjonują do teraz.

SZLAKI I ZABYTKI

Gmina Czarnocin posiada potencjał do rozwoju turystyki, głównie weekendowej, sezonowej i agroturystycznej. Dostępność infrastruktury turystycznej w momencie sporządzania Diagnozy jest jednak niewystarczająca, ponieważ Gmina nie ma urozmaiconej oferty noclegowej i gastronomicznej. Brakuje również oznakowanych szlaków i punktu informacji turystycznej.

Za potencjalny walor turystyczny Gminy Czarnocin można uznać na przykład Zalew w Czarnocinie na rzece Wolbórze. Gmina pozyskała dofinansowanie w wysokości 2,5 mln zł w ramach projektu pn. „Poprawa warunków turystycznych na terenie Gminy Czarnocin”, co oznacza, że obszar zostanie poddany działaniom rozwojowym, dzięki czemu zwiększy swój potencjał turystyczny. Ponadto wokół zbiornika wodnego wyznaczony został teren rekreacyjny i uzbrojone w media działki budownictwa mieszkaniowego, jednorodzinnego i letniskowego.

Istotną rolę w zakresie atrakcyjności turystycznej Gminy odgrywają także: park przy ZSCKU w Czarnocinie oraz park i szkoła w Szynczycach. W przypadku drugiego z wymienionych obiektów władze Gminy Czarnocin zrealizowały projekt pn. „Rewaloryzacja parku na terenie Szkoły Podstawowej w Szynczycach” i otrzymały dofinansowanie.

Na terenie Gminy Czarnocin znajduje się kilka szlaków rowerowych. Jak wynika z danych BDL GUS, w 2015 roku długość ścieżek rowerowych wynosiła łącznie 11 km, a dwie z nich stanowią część dłuższych tras:

- ❖ Łódzka Magistrala Rowerowa – część transeuropejskiej trasy rowerowej, która docelowo połączyć ma Polskę, Niemcy i Ukrainę,
- ❖ Lokalny Atrakcyjny Szlak – łączący dolinę rzeki Mroga z doliną rzeki Pilica. Jego zachodnia odnoga biegnie przez wieś Wola Kutowa.

Dwa szlaki rowerowe wpisują się w ideę questingu. W Gminie Czarnocin znajdują się bowiem łącznie trzy szlaki questingowe, czyli ścieżki edukacyjne zaprojektowane w formie bezobsługowej gry terenowej:

- ❖ Droga Zawierzenia – szlak rowerowy dedykowany osobom, które chciałyby zgłębić postać Jana Pawła II,
- ❖ Śladami Reymonta – szlak rowerowy wiodący śladami Władysława Reymonta – miejscami jego pobytu z dzieciństwa i młodości,
- ❖ Zielony Labirynt w parku przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czarnocinie – ścieżka przyrodnicza, edukująca w zakresie gatunków drzew i krzewów.

Przez obszar Gminy przebiegają również następujące szlaki:

- ❖ Nad Pilicę – szlak rowerowy o długości ok. 192 km,
- ❖ Szlak rowerowy (łącznik) – relacji: Czarnocin – Ujazd,
- ❖ Szlak samochodowy – Frontu Wschodniego 1914-1918,
- ❖ Szlak Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej.

Ponadto przez Gminę Czarnocin przebiega Łódzki Szlak Konny, czyli najdłuższa trasa w Europie dedykowana uprawianiu turystyki konnej. Całkowita długość szlaku liczy ponad 2000 km i przecina tereny miejscowości Wola Kutowa, Rzepki, Zawodzie i Zamość.

W Gminie Czarnocin znajdują się obiekty uznane za zabytkowe, wpisane do rejestru Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi:

- ❖ park przydworski przy Szkole Podstawowej w Szynczycach (ok. 1872 r.),
- ❖ park przydworski w Grabinej Woli,
- ❖ park przyszkolny przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czarnocinie (1924 r.),
- ❖ drewniana kapliczka pod wezwaniem św. Marka (XVIII w.) wpisana do rejestru zabytków ruchomych.

Gmina Czarnocin jest miejscem, które przy zastosowaniu odpowiednich działań, ma szansę na rozwój turystyki ze względu na znajdujące się na jej obszarze liczne szlaki i ścieżki rekreacyjne. Istotną kwestią zdaje się być także dziedzictwo kulturowe Gminy, które mogłoby wpłynąć na poszerzenie oferty edukacyjnej, na przykład tej związanej z postacią Władysława Reymonta, ponieważ powieść „Chłopi” zyskała popularność wśród nowej grupy odbiorczej ze względu na premierę filmu w 2023 roku. Szansę na rozwój Gminy w aspekcie kulturalnym i turystycznym, może wzmocnić także działalność nowo powstałego ośrodka kultury.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Poprzez aktywność społeczną rozumiany jest stopień zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności. Należy rozumieć to jako analizę działań lub zachowań mających na celu dążenie do rozwiązania problemów danej wspólnoty, w tym przypadku Gminy Czarnocin. Działania mogą mieć charakter jednostkowy, grupowy, być cykliczne lub jednorazowe. Niekiedy inicjatywy są wynikiem długotrwałych przygotowań albo wydarzają się spontanicznie.

Zgodnie z informacjami uwzględnionymi w „Raporcie o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”, w 2022 roku w Gminie Czarnocin działały następujące organizacje pozarządowe:

- ❖ 11 Ochotniczych Straży Pożarnych,
- ❖ Stowarzyszenie Nasza Kalska Wola,
- ❖ Klub Sportowy Libero Czarnocin,
- ❖ Stowarzyszenie Ludzie Aktywnych Społecznie na Rzecz Wsi „LAS” w Czarnocinie,
- ❖ Stowarzyszenie Sami Swoi 2 w Biskupiej Woli,

- ❖ Stowarzyszenie TYCHOWIANKI w Tychowie,
- ❖ Stowarzyszenie Seniorów „Wystarczy Chcieć” w Czarnocinie,
- ❖ Fundacja PS.KULTURA! Tychów,
- ❖ 3 szkolne kluby sportowe,
- ❖ Stowarzyszenie Wędkarskie „Wolbórka” w Czarnocinie,
- ❖ Ludowy Klub Sportowy w Czarnocinie,
- ❖ Koło Pszczelarzy w Czarnocinie.

Ponadto w Gminie Czarnocin działa 12 Kół Gospodyń Wiejskich (dalej KGW) w miejscowościach: Biskupia Wola, Budy Szynczyckie, Szynczyce, Grabina Wola, Tychów, Rzepki, Wola Kutowa, Dalków, Czarnocin, Bieżywody, Kalska Wola, Zamość. Spośród wymienionych, aż 8 KGW jest zarejestrowanych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. KGW ściśle współpracują z sołectwami, samorządem gminnym, szkołami, jednostkami OSP oraz innymi organizacjami pozarządowymi. KGW odgrywają ważną rolę w Gminie Czarnocin, ponieważ angażują się w działania sprzyjające budowaniu wizerunku Gminy poprzez aktywny udział w przeglądach i konkursach, dożynkach i pokazach, uroczystościach kościelnych, koncertach oraz wycieczkach krajoznawczych. W 2023 roku członkinie KGW zaangażowały się w wiele przedsięwzięć, m. in.: koncerty, konferencje, wydarzenia świąteczne (Koszyczek Wielkanocny, Wigilia Gminna, wspólne dekorowanie choinki), pikniki rodzinne i edukacyjne. Odbływały się także liczne zebrania mające na celu usprawnienie działań KGW.

Każdego roku Rada Gminy Czarnocin przyjmuje program, który uwzględnia cele i zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi. Cele na 2023 rok wypisane zostały w kolejnych tabelach.

Tabela 20 Cel główny programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi

Cel główny programu
zdynamizowanie i podnoszenie efektywności działań w sferze zadań publicznych
wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych, co pozytywnie wpływa na kształtowanie ładu społecznego w środowisku lokalnym i przyczynia się do budowania partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2023 rok”

Tabela 21 Cele szczegółowe programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi na rok 2023

Cele szczegółowe
wspieranie działań na rzecz umacniania istniejących i pobudzania nowych inicjatyw związanych z powstawaniem nowych organizacji pozarządowych w Gminie działających dla dobra lokalnej społeczności
umacnianie w społecznej świadomości poczucia odpowiedzialności za rozwój lokalnego środowiska
poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb
otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych
podnoszenie efektywności wykorzystania publicznych środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań
promocja działalności organizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2023 rok”

Określone zostały również zasady współpracy. W pierwszej kolejności będzie odbywała się w obszarach, które w dokumencie zostały wskazane jako priorytetowe. Współpraca Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi może przyjmować formę finansową lub pozafinansową i zawsze uwzględniała będzie inicjatywę lokalną, ale z zachowaniem zasad wskazanych w ustawie.

Współpraca pozafinansowa może odbywać się między innymi poprzez:

- ❖ udział przedstawicieli organizacji w sesjach Rady Gminy oraz posiedzeniach Komisji Rady, na których dyskutowane będą projekty uchwał związane tematycznie z profilem działalności organizacji,
- ❖ udzielanie pomocy przy organizowaniu spotkań otwartych przez organizację, np. przez nieodpłatne udostępnianie lokali, środków technicznych etc.,
- ❖ działanie na rzecz wzmocnienia sprawności funkcjonowania organizacji, w tym organizacja lub współudział w organizacji szkoleń, konsultacji, konferencji, form wymiany doświadczeń etc.

FREKWENCJA W WYBORACH

Aktywność społeczna, to między innymi udział mieszkańców w wyborach. Analizie poddane zostaną dane dotyczące wyborów samorządowych z roku 2018 oraz frekwencja wyborcza w Gminie Czarnocin, która pozwoli zweryfikować, w jakim stopniu członkowie społeczności Gminy Czarnocin angażują się w wybór władz. W wyborach samorządowych w Polsce wybierani są członkowie organów samorządu terytorialnego: rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i jednoosobowych organów wykonawczych gmin, tj. wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

W tabeli umieszczone zostały dane obrazujące udział mieszkańców Gminy Czarnocin w wyborach samorządowych w 2018 roku. Wartości porównano z zaangażowaniem mieszkańców powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i całego kraju.

Tabela 22 Wybory samorządowe 2018 r. w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	uprawnieni do głosowania	oddane głosy ogółem	frekwencja wyborcza
Gmina Czarnocin	3 287	1 902	57,86 %
powiat piotrkowski	73 206	43 206	59,02 %
województwo łódzkie	1 974 259	1 125 797	49,31 %
Polska	30 115 896	16 534 085	48,83 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 10.10.2023)

Z analizy frekwencji wyborczej w Gminie Czarnocin wynika, że aktywność mieszkańców była nieco niższa, ale porównywalna do aktywności społeczności całego powiatu piotrkowskiego. Frekwencja prezentuje się jednak lepiej na tle całego województwa łódzkiego i Polski. Ta sytuacja świadczy o zaangażowaniu mieszkańców Gminy Czarnocin w wybory lokalnych władz.

FINANSE I ADMINISTRACJA

DOCHODY

Jako dochody gminy rozumie się dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Istotne jest, żeby podstawę dochodów stanowiły środki własne, natomiast subwencje i dotacje były tylko uzupełnieniem budżetu.

Zgodnie z ustawą z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego źródło dochodów własnych gminy stanowią przede wszystkim:

- ❖ wpływy z podatków – od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych, dochodowy od osób fizycznych (opłacany w formie karty podatkowej), od spadków i darowizn oraz od czynności cywilnoprawnych,
- ❖ wpływy z opłat – skarbowe, targowe, miejscowe, uzdrowskie, reklamowe, eksploatacyjne,
- ❖ dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych,
- ❖ dochody z majątku gminy,
- ❖ spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy,
- ❖ dochody z kar pieniężnych i grzywien,
- ❖ odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę,
- ❖ dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Oprócz tego gminy mogą otrzymać również dotacje celowe, czyli środki przeznaczone na działania własne związane z:

- ❖ inwestycjami w szkoły i placówki oświatowe,
- ❖ inicjatywami wspierającymi edukację na obszarach wiejskich,
- ❖ reformą oświaty,
- ❖ budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwojem sportu.

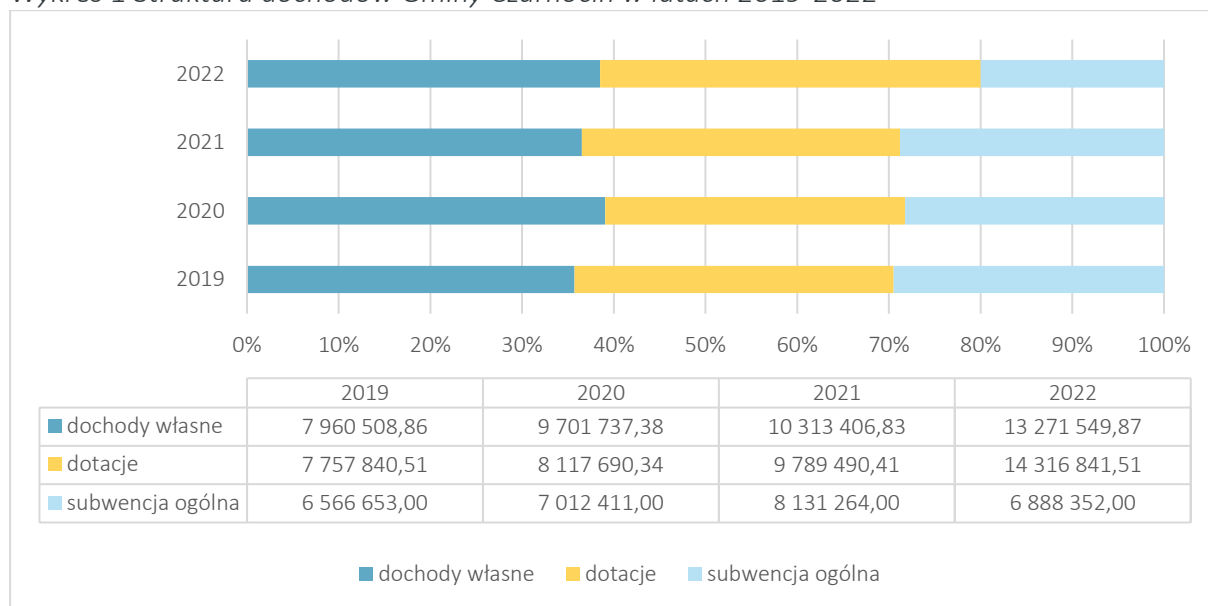
Dotacje celowe dla gmin są to środki przeznaczone na:

- ❖ zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
- ❖ zadania na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej,
- ❖ usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych,
- ❖ finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych,
- ❖ realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części wyrównawczej, równoważącej, oświatowej i rozwojowej (inwestycyjnej). Część wyrównawcza przeznaczona jest dla gmin o niskim wskaźniku dochodów podatkowych na jednego mieszkańca oraz gmin o niskiej gęstości zaludnienia. Część równoważącą otrzymują gminy o wysokich wydatkach na dodatki mieszkaniowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Część oświatowa wypłacana jest na finansowanie zadań oświatowych przez gminę, poza zadaniami związanymi z dowozem uczniów oraz zapewnieniem kształcenia, wychowania i opieki uczniom w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych. Subwencja rozwojowa przysługuje gminom, których dochody z PIT i CIT w danym roku spadną poniżej ustalonego poziomu.

Struktura dochodów Gminy Czarnocin, z podziałem na dochody własne, dotacje celowe oraz subwencje, przedstawiona została na wykresie. Dane dotyczą lat 2019-2022.

Wykres 1 Struktura dochodów Gminy Czarnocin w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 11.10.2023)

Analiza danych wykazała, że dochody własne stanowią niespełna 40% struktury dochodów, co wskazuje na niską samodzielność finansową Gminy. Zauważalna jest jednak tendencja wzrostowa, ponieważ każdego roku kwota dochodów własnych zwiększała się i w 2022 roku osiągnęła wartość 13 271 549,87 zł. Oznacza to, że Gmina Czarnocin staje się coraz bardziej niezależna finansowo. W odniesieniu do lat 2019-2021, w 2022 roku Gmina uzyskała także najwyższą kwotę dotacji, bo łącznie aż 14 316 841,51 zł, czyli o 6 559 001,00 zł wyższą niż w 2019 roku. Subwencja ogólna w 2022 roku była najniższa w całym badanym okresie. Pozytywnie należy rozpatrzeć zjawisko wzrostu wartości dochodów Gminy w ostatnich latach.

WYDATKI

Wydatki gminy stanowią kategorię finansową środków publicznych pozostających w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego celem realizacji zadań publicznych wynikających z przepisów prawa.

Wydatki analizuje się z uwzględnieniem konkretnych działów klasyfikacji budżetowej. Zmiany w strukturze wydatków Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 obrazuje kolejna tabela.

Tabela 23 Struktura wydatków według klasyfikacji budżetowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	344 857,86	436 956,74	454 252,93	448 332,90	488 920,96
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	571 957,18	463 946,25	464 629,91	533 102,72	257 355,11
Dział 600 - Transport i łączność	1 521 247,47	1 043 978,14	2 338 696,41	2 348 387,18	1 038 267,45
Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00	0,00	0,00	75 000,00

	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	268 007,47	441 605,65	233 879,76	285 821,63	102 994,31
Dział 710 - Działalność usługowa	26 931,95	157 244,40	50 507,28	44 281,23	19 639,60
Dział 750 - Administracja publiczna	1 794 696,98	1 890 514,51	2 017 937,33	2 163 968,54	3 180 078,77
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	52 326,95	48 559,00	43 637,00	863,00	900,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	491 050,82	294 322,88	979 985,16	660 506,69	169 984,60
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	68 849,82	101 640,22	76 017,96	26 483,51	213 311,44
Dział 758 - Różne rozliczenia	0,00	1 789,72	0,00	0,00	11 791,32
Dział 801 - Oświata i wychowanie	7 617 026,93	8 000 411,85	6 952 014,44	8 641 939,28	8 750 694,12
Dział 851 - Ochrona zdrowia	91 451,61	115 871,75	95 285,39	146 770,63	130 756,67
Dział 852 - Pomoc społeczna	833 274,34	985 283,22	806 852,36	919 956,58	1 513 305,36

	2018	2019	2020	2021	2022
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	0,00	3 505 411,91
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	172 642,00	165 492,06	130 711,37	278 287,47	29 361,00
Dział 855 - Rodzina	4 713 809,08	5 492 522,88	6 824 270,80	6 578 251,40	3 624 173,94
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 166 564,24	1 723 522,88	1 966 469,48	1 961 785,85	3 095 664,86
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	511 234,22	502 679,84	393 461,62	1 604 621,87	5 064 240,54
Dział 926 - Kultura fizyczna	230 578,69	262 955,00	62 717,45	75 413,94	167 123,81
RAZEM	21 476 507,61	22 129 296,99	23 891 326,65	26 718 774,42	31 438 975,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 11.10.2023)

Analiza danych dotyczących struktury wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 wykazała, że wydatki w Gminie Czarnocin rosną systematycznie. Największe wydatki odnotowano w działach:

- ❖ oświata i wychowanie,
- ❖ rodzina,
- ❖ administracja publiczna,
- ❖ gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

SYTUACJA FINANSOWA GMINY

Sytuację finansową Gminy Czarnocin warto rozpatrzeć również pod kątem różnicy pomiędzy dochodami a wydatkami w danym roku budżetowym. Dane dotyczące salda budżetowego Gminy Czarnocin z lat 2018-2022 znajdują się w tabeli.

Tabela 24 Sytuacja finansowa Gminy Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
dochody ogółem	20 029 675,85	22 285 002,37	24 831 838,72	28 234 161,24	34 476 743,38
wydatki ogółem	21 476 507,61	22 129 296,99	23 891 326,65	26 718 774,42	31 438 975,77
saldo budżetowe	-1 446 831,76	155 705,38	940 512,07	1 515 386,82	3 037 767,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 11.10.2023)

Analiza sytuacji finansowej Gminy Czarnocin wykazała, że w następujących po sobie latach, poczynwszy od 2019 roku, Gmina notowała rosnące saldo budżetowe. Fakt, iż wyniku na poziomie ujemnym nie zaobserwowano od roku 2019, należy odebrać jako pozytywną prognozę. Ponadto saldo budżetowe Gminy Czarnocin zwiększało się z każdym rokiem. Oznacza to, że sytuacja finansowa Gminy ulega ciągłej poprawie.

ADMINISTRACJA

Urząd Gminy znajduje się przy ul. Głównej 142 w Czarnocinie. Placówka działa na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz innych przepisów prawnych, które regulują zadania i kompetencje organów gminy. Na urząd składają się:

- ❖ kierownictwo urzędu,
- ❖ referaty,
- ❖ samodzielne stanowiska pracy odpowiadające za wykonywanie przypisanych im zadań.

Zakres działania i zadania, strukturę organizacyjną oraz zasady funkcjonowania Urzędu Gminy w Czarnocinie określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Czarnocin.

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie poprzez pojęcie budynku użyteczności publicznej należy rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji. Budynkiem użyteczności publicznej może być też budynek biurowy lub socjalny.

Warto, by projekty tego typu budynków uwzględniały potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Dane dotyczące poszczególnych budynków użyteczności publicznej w Gminie Czarnocin wykazują, że niektóre z nich zostały już przystosowane do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością ruchową. Rozwiązania zwiększające dostępność zastosowano w Urzędzie Gminy, Gminnym Ośrodku Zdrowia w Czarnocinie i w Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosfera”.

Wejście do Urzędu Gminy możliwe jest przy użyciu schodów zewnętrznych i pochylni zlokalizowanej od strony jednego z dwóch miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami. Ze względu na brak windy, z której mogliby korzystać interesanci, na parterze utworzono punkt obsługi klienta. Budynek jest jednopiętrowy, a szerokość korytarzy na parterze i piętrze nie zapewnia miejsca manewrowego dla wózka inwalidzkiego. Ponadto schody nie są wyposażone w platformę, a toaleta znajdująca się na piętrze nie jest przystosowana dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Gmina Czarnocin uzyskała dofinansowanie w ramach projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Dostępny samorząd”. W momencie przygotowywania Diagnozy budynek Urzędu Gminy wyposażony jest pętle indukcyjne. Oprócz tego zakupione zostały wózki (2 sztuki) i nosze (2 sztuki).

Częściowo przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest budynek Gminnego Ośrodka Zdrowia w Czarnocinie. Do dyspozycji mieszkańców korzystających z usług placówki oddana została winda.

Budynkiem, który może w pełni sprostać wymaganiom osób z niepełnosprawnościami i o szczególnych potrzebach jest nowo powstała w Czarnocinie „Ekosfera”. Nieruchomość została architektonicznie zaprojektowana tak, by każdy mieszkaniec mógł w pełni korzystać z wnętrza budynku. Oprócz oznaczonych miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych, „Ekosfera” umożliwia wejście z poziomu terenu, ponieważ budynek jest parterowy. Korytarze są wystarczająco szerokie, aby mogły poruszać się po nich osoby na wózkach inwalidzkich. Podobnie zaprojektowane pomieszczenie zaadaptowano na bibliotekę – dostosowano szerokość przejść pomiędzy regałami do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W latach 2015-2023 w ramach remontów i przebudów obiektów, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowana została część świetlic wiejskich i sal OSP, które w momencie sporządzania niniejszego dokumentu znajdują się w użyczeniu Gminy Czarnocin. W następujących obiektach znajdują się pochylnie, poręcze, odpowiednio przystosowane toalety:

- ❖ świetlica wiejska w Bieżywodach,
- ❖ świetlica wiejska w Budach Szynczyckich,
- ❖ świetlica wiejska w Grabinej Woli,
- ❖ budynek OSP w miejscowości Szynczyce,
- ❖ budynek OSP w miejscowości Tychów,
- ❖ budynek OSP w miejscowości Wola Kutowa,
- ❖ budynek OSP w miejscowości Zamość.

Gmina sukcesywnie podejmuje działania na rzecz przystosowywania kolejnych budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.

ANALIZA SWOT SFERY SPOŁECZNEJ

Aby uporządkować i podsumować zgromadzone informacje i wnioski wynikające z diagnozy sytuacji społecznej Gminy Czarnocin, konieczne będzie przeprowadzenie analizy SWOT. Pomoże ona wyodrębnić mocne oraz słabe strony Gminy, a także jej szanse i zagrożenia w sferze społecznej.

Tabela 25 Analiza SWOT sfery społecznej Gminy Czarnocin

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi poniżej 3. roku życia	spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym
dobry dostęp do przedszkoli	występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa
dostęp do edukacji na poziomie podstawowym dla każdego mieszkańca	ujemny przyrost naturalny
spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	przeważająca liczba wymeldowań nad zameldowaniami
dostęp do służby zdrowia	ujemne saldo migracji w latach 2021-2022
duża liczba jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	nieznaczny rozwój mieszkalnictwa
wzrost wskaźników dotyczących czytelnictwa	nieprzystosowanie części budynków użyteczności publicznej do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami
powstanie i rozwój centrum kultury	
budowa pasywnego budynku "Ekosfery"	
dostępność do szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych	
dobra frekwencja wyborcza	
współpraca z organizacjami pozarządowymi	
zaangażowanie Kół Gospodyń Wiejskich w budowanie wizerunku Gminy	

SZANSE	ZAGROŻENIA
możliwość rozwoju turystyki	pogłębianie się zjawiska starzenia społeczeństwa
pozyskanie środków na doposażenie jednostek OSP	ryzyko wzrostu liczby migracji
możliwość uzyskania dotacji na projekty o charakterze społecznym	wzrost kosztów opieki zdrowotnej

Źródło: Opracowanie własne

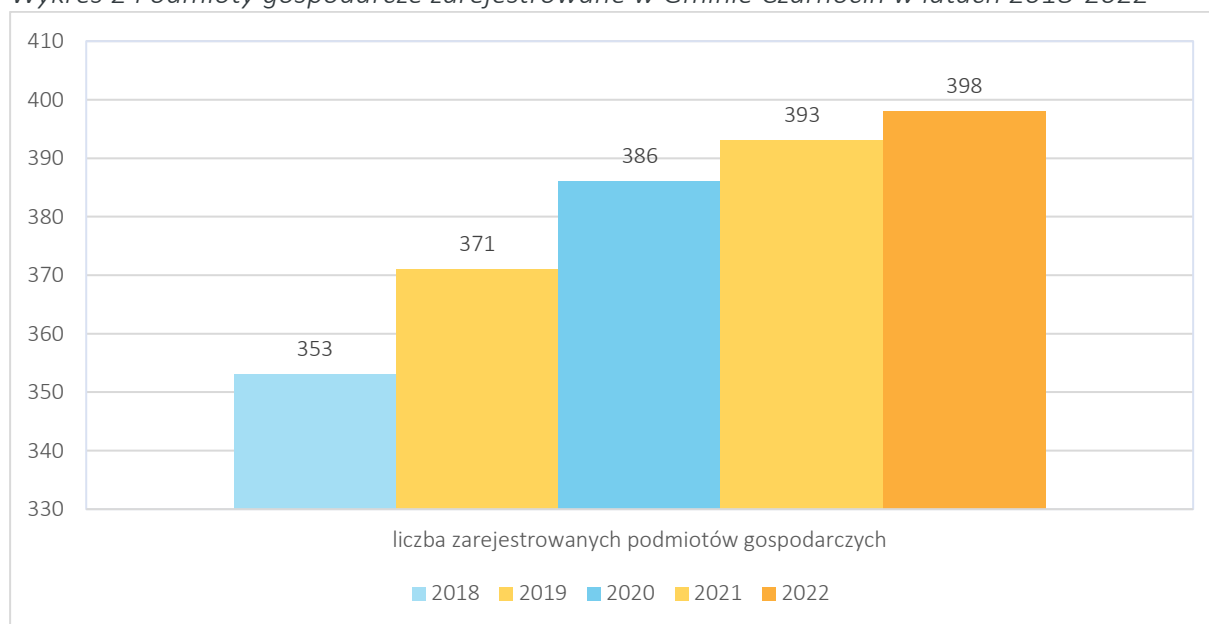
SFERA GOSPODARCZA

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

PODMIOTY GOSPODARCZE

Wzrost liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie Czarnocin świadczy o dobrym poziomie przedsiębiorczości na tym obszarze. Na wykresie zobrazowana została skala wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w Gminie w latach 2018-2022.

Wykres 2 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Czarnocin wzrosła – z osiągniętej w 2018 roku wartości 353 zarejestrowanych działalności, do 398 w roku 2022. Ponadto w ciągu pięciu lat na terenie Gminy Czarnocin przybyły łącznie 54 przedsiębiorstwa. Ogólny wzrost należy interpretować pozytywnie z uwagi na ogólnokrajowy kryzys gospodarczy wynikający z niedawnej pandemii COVID-19 oraz konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

Podmioty gospodarcze działające w Gminie można pogrupować zgodnie z liczbą zatrudnionych osób. Pozwoli to ocenić przedsiębiorczość lokalnej społeczności. Działalności dzieli się na:

- ❖ mikroprzedsiębiorstwa – do 9 zatrudnionych pracowników,
- ❖ małe przedsiębiorstwa – od 10 do 49 zatrudnionych pracowników,
- ❖ średnie przedsiębiorstwa – od 50 do 249 zatrudnionych pracowników,
- ❖ duże przedsiębiorstwa – powyżej 250 zatrudnionych pracowników.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022, zestawione zostały w tabeli. Podzielono je z uwagi na klasy wielkości – mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i duże przedsiębiorstwa.

Tabela 26 Liczba podmiotów gospodarczych, według klas wielkości, zarejestrowanych w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	353	371	386	393	398
mikroprzedsiębiorstwa	339	357	371	379	385
małe przedsiębiorstwa	11	11	12	11	10
duże przedsiębiorstwa	3	3	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 12.10.2023)

Analizując dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Czarnocin, można zauważyć, że w Gminie Czarnocin przeważają mikroprzedsiębiorstwa. Ich znaczna przewaga liczbowa nad małymi i dużymi przedsiębiorstwami jest powszechnym zjawiskiem. Liczba mikroprzedsiębiorstw w Gminie Czarnocin rośnie z roku na rok, co świadczy o wzroście przedsiębiorczości mieszkańców. W latach 2021 i 2022 nieznacznie zmniejszyła się liczba małych przedsiębiorstw działających na badanym obszarze, natomiast stan dużych przedsiębiorstw nie uległ zmianie.

Wskaźnikiem, który również pozwala zobrazować strukturę podmiotów gospodarczych jest podział przedsiębiorstw zgodnie z tzw. Polską Klasyfikacją Działalności (dalej PKD). Jest to umownie przyjęty, hierarchicznie usystematyzowany podział działalności gospodarczych wykonywanych przez podmioty gospodarcze. Aktualnie obowiązująca PKD została wprowadzona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 2007 r. Według PKD działalności gospodarcze można podzielić na konkretne sekcje:

- ❖ sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- ❖ sekcja B – górnictwo i wydobywanie;
- ❖ sekcja C – przetwórstwo przemysłowe;
- ❖ sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;

- ❖ sekcja E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami;
- ❖ sekcja F – budownictwo;
- ❖ sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli;
- ❖ sekcja H – transport i gospodarka magazynowa;
- ❖ sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
- ❖ sekcja J – informacja i komunikacja;
- ❖ sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- ❖ sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- ❖ sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- ❖ sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- ❖ sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne;
- ❖ sekcja P – edukacja;
- ❖ sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- ❖ sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- ❖ sekcja S i T – pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Następna tabela prezentuje podmioty gospodarcze pogrupowane według sekcji PKD 2007 zarejestrowane w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023.

Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sekcja A	19	19	21	21	21	20
Sekcja C	42	41	46	44	45	47
Sekcja E	2	2	2	1	1	1
Sekcja F	36	42	46	47	48	53

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sekcja G	82	83	84	87	91	90
Sekcja H	24	31	33	35	32	32
Sekcja I	4	4	4	4	4	4
Sekcja J	5	6	5	5	6	7
Sekcja K	5	4	6	8	7	9
Sekcja L	5	5	5	5	6	6
Sekcja M	19	21	19	21	21	24
Sekcja N	13	13	13	15	15	15
Sekcja O	13	13	13	13	13	13
Sekcja P	14	14	15	15	15	16
Sekcja Q	10	10	11	12	12	13
Sekcja R	9	9	10	11	11	11
Sekcja S-T	30	37	40	41	42	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 12.10.2023)

Uwzględnione w tabeli dane wykazują, że największy udział w strukturze podmiotów gospodarczych Gminy Czarnocin mają podmioty należące do sekcji G, tj. handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli. Duży odsetek stanowią również sekcje F i C, czyli budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Z danych BDL GUS z dnia 12.10.2023 roku wynika, że podmiotów wyrejestrowanych w Gminie Czarnocin w 2022 roku odnotowano 17, czyli tylko o 2 więcej niż w roku poprzedzającym. Zauważalny jest jednak znaczny wzrost wartości w odniesieniu do lat 2019-2020.

RYNEK PRACY

OSOBY PRACUJĄCE

Status ludności na rynku pracy określa się w oparciu o ocenę aktywności zawodowej. Na jej podstawie dokonuje się podziału na osoby pracujące, bezrobotnych zarejestrowanych oraz osoby bierne zawodowo.

Jako pracujące rozumie się osoby przynoszące zarobek w formie dochodu lub wynagrodzenia za pracę. Do tego grona zaliczane są między innymi osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, osoby pracujące na własny rachunek, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni rolniczej oraz duchownych.

Według danych BDL GUS z dnia 13.10.2023 roku, w Gminie Czarnocin w 2021 roku zatrudnionych było łącznie 620 osób. Następująca tabela uwzględnia dane z lat 2018-2021, dotyczące osób pracujących z podziałem na płeć.

Tabela 28 Osoby pracujące na terenie Gminy Czarnocin w latach 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
ogółem	571	613	618	620
mężczyźni	283	315	298	281
kobiety	288	298	320	339

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 13.10.2023)

Od 2018 roku liczba osób zatrudnionych na terenie Gminy wzrastała systematycznie. Z końcem 2021 roku większą część pracujących stanowiły kobiety, ponieważ kobiet zatrudnionych na tym obszarze było o 58 więcej niż mężczyzn. Przewagę pracujących kobiet należy odebrać jako pozytywne zjawisko, ponieważ nierzadko na obszarach wiejskich kobiety zmagają się z większymi trudnościami w znalezieniu pracy.

W kolejnej tabeli znajdują się dane na temat osób pracujących w Gminie Czarnocin na 1000 ludności w porównaniu ze stanem w powiecie piotrkowskim, województwie łódzkim oraz całym krajem. Dane dotyczą tego samego przedziału czasowego, czyli lat 2018-2021.

Tabela 29 Osoby pracujące w Gminie Czarnocin na 1000 ludności w latach 2018-2021 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2018	2019	2020	2021
Gmina Czarnocin	139	148	150	151
powiat piotrkowski	134	135	136	134
województwo łódzkie	250	253	254	258
Polska	251	255	254	259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 13.10.2023)

W latach 2018-2021 liczba osób pracujących na 1000 ludności w Gminie była we wszystkich latach nieznacznie lepsza w stosunku do sytuacji w powiecie, którego część stanowi Gmina Czarnocin. Wskazuje to na poprawną sytuację lokalnego rynku pracy.

BEZROBOTNI

By móc zdiagnozować sytuację rynku pracy w Gminie Czarnocin, należy poddać analizie również grupę osób bezrobotnych. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bezrobotnym nazywa się osobę:

- ❖ która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- ❖ niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej,
- ❖ zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy,
- ❖ zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania Powiatowym Urzędzie Pracy,
- ❖ poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W celu przeprowadzenia kompletnej analizy stanu bezrobocia, warto wyodrębnić jego dwa typy – jawne (rejestrowane) i utajnione (ukryte). Bezrobocie jawne dotyczy osób, które zgłosiły się do urzędów pracy, zostały zarejestrowane i uzyskały status osoby bezrobotnej. O bezrobociu utajnionym mówimy w kontekście osób nieaktywnych zawodowo i jednocześnie nieobjętych ewidencją z powodu niezarejestrowania w powiatowych urzędach pracy. Wszystkie statystyki dotyczą bezrobocia jawnego, dlatego warto zaznaczyć, że mogą nie oddawać faktycznego stanu.

Dane zawarte w następnej tabeli dotyczą bezrobocia rejestrowanego w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 i uwzględniają podział na płeć mieszkańców.

Tabela 30 Bezrobocie z podziałem na płeć w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	45	35	46	40	39
mężczyźni	21	17	24	21	20
kobiety	24	18	22	19	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 13.10.2023)

Z zestawienia danych wynika, że liczba osób bezrobotnych w badanym pięcioleciu wahała się między 35 a 46. W 2022 roku odnotowano spadek bezrobocia o 6 osób względem roku 2018. Nie zauważono znacznej przewagi w kwestii płci bezrobotnych – w całym analizowanym okresie sytuacja utrzymywała się na podobnym poziomie zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn.

Tabela 31 Bezrobocie w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	45	35	46	40	39
powiat piotrkowski	1 851	1 618	1 963	1 827	1 700
województwo łódzkie	66 036	58 722	67 812	60 902	54 397
Polska	968 888	866 374	1 046 432	895 203	436 409

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 13.10.2023)

Bezrobocie w Gminie Czarnocin na przestrzeni lat 2018-2022 rośnie i maleje adekwatnie do sytuacji w całym powiecie piotrkowskim, województwie łódzkim i kraju. Wzrost liczby osób pozostających bez zatrudnienia zauważalny był szczególnie w roku 2020, czyli roku wybuchu pandemii koronawirusa. Zwiększyło się wówczas bezrobocie w całym kraju, co wyraźnie obrazują dane zamieszczone w tabeli. W 2021 roku bezrobocie spadło, natomiast nie osiągnęło już wartości sprzed 2020 roku ani w powiecie piotrkowskim, ani w województwie łódzkim. Sytuacja natomiast uległa poprawie w samej Gminie Czarnocin,

ponieważ w 2022 roku osób bezrobotnych było o 7 mniej niż we wspomnianym roku 2020. Sytuację na lokalnym rynku pracy można zatem określić jako dobrą.

POTENCJAŁ GOSPODARCZY

STOWARZYSZENIA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYGMINNA

Na potencjał gospodarczy danej gminy ma wpływ wiele czynników o charakterze demograficznym, społecznym i ekonomicznym. Szansę na rozwój stwarza na przykład wykorzystanie położenia albo podejmowanie współpracy z innymi gminami, na przykład poprzez członkostwo w stowarzyszeniach lub związkach międzygminnych.

W momencie sporządzania Diagnozy Gmina Czarnocin należy do:

- ❖ Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „BUD-UJ RAZEM”,
- ❖ Łódzkiego Stowarzyszenia Samorządowego „PomagaMY”.

Do Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „BUD-UJ RAZEM” Gmina Czarnocin dołączyła w 2008 roku, by wraz z innymi gminami działać na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. W momencie sporządzania Diagnozy w skład wspólnoty wchodzi 20 gmin oraz powiat piotrkowski, co razem stanowi obszar, który łącznie zamieszkuje 139 tys. osób. Stowarzyszenie działa więc na szeroką skalę, a jego celem jest między innymi aktywizacja mieszkańców i poprawa jakości życia społeczności lokalnej.

W październiku 2022 roku Gmina Czarnocin została członkiem Łódzkiego Stowarzyszenia Samorządowego „PomagaMY”, które działa na rzecz wsparcia idei samorządu terytorialnego oraz obrony interesów współpracujących obszarów. Zakres działań obejmuje organizację wzajemnej pomocy jednostkom: likwidację skutków ewentualnych zdarzeń kryzysowych, klęsk żywiołowych lub innych nieoczekiwanych zdarzeń. Aby pomoc finansowa ze strony obszarów współdziałających była możliwa, członkowie wnoszą dobrowolne składki wyliczone na podstawie liczby mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego.

Gmina Czarnocin współdziała z innymi gminami, realizując projekty, co w rezultacie może mieć realny wpływ na rozwój obszaru. Współpraca międzygminna jest więc jednym z istotnych aspektów oddziałujących na potencjał gospodarczy miejsca.

Efektem współpracy międzygminnej jest na przykład projekt „E-LEADER” przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców, zrealizowany w Konsorcjum Gmin: Moszczenica, Ujazd, Będków i Czarnocin. Pomędzy gminami: Czarnocin, Będków, Moszczenica, Ujazd, Lelów oraz powiatami: piotrkowskim i ostrowskim powstało Konsorcjum. Jego celem jest działanie dla wspólnej realizacji zadań:

- ❖ Zadanie I – Projekt „Gmina Bliżej Mieszkańców” w zakresie budowy innowacyjnej platformy e-usług publicznych w oparciu o system EZDPUW – to projekt dedykowany mieszkańcom gmin współtworzących Konsorcjum,
- ❖ Zadanie II – realizacja celów założonych w ramach zadania własnego gmin w zakresie działalności telekomunikacyjnej,
- ❖ Zadanie III – dostarczenie sieci internetowej placówkom edukacyjnym w ramach ogólnopolskiego projektu OSE.

Od początku ideą projektu „E-LEADER” było zapewnienie mieszkańcom możliwości korzystania z bezpłatnego dostępu do sieci internetowej. Społeczność Gminy Czarnocin może korzystać z tego przywileju od 2015 roku, a władze Gminy wciąż stawiają na rozbudowę sieci i zwiększenie jej przepustowości po to, by jeszcze bardziej ułatwić mieszkańcom dostęp do Internetu.

Formę współpracy międzygminnej, w którą zaangażowana jest Gmina Czarnocin stanowi też przystąpienie do Porozumienia międzygminnego podpisanego w dniu 11 stycznia 2022 roku w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (dalej ZIT), dedykowanego jednostkom samorządu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (dalej MOF) Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów Wspomniany MOF obejmuje 25 gmin (8 jednostek z powiatu piotrkowskiego oraz miasto Piotrków Trybunalski, 9 jednostek z powiatu radomszczańskiego i 7 jednostek z powiatu bełchatowskiego). Obszar tworzą miasta: Piotrków Trybunalski, Radomsko, Bełchatów oraz gminy: Czarnocin, Gorzkowice, Grabica, Moszczenica, Rozprza, Sulejów, Wola Krzysztoporska, Wolbórz, Bełchatów, Drużbice, Kleszczów, Kluki, Szczerców, Żelów, Radomsko, Dobryszyc, Gidle, Gomunice, Kamieńsk, Kobbiele Wielkie, Kodrąb i Ładzice. Porozumienie stanowi ramy prawne i instytucjonalne do przeprowadzenia procesu przygotowania i realizacji ZIT dla MOF. Celami projektu są między innymi promowanie partnerskiego modelu współpracy oraz realizacja zintegrowanych projektów, które w sposób

kompleksowy odpowiadają na potrzeby i problemy miast oraz ich obszarów funkcjonalnych, co prowadzi do zwiększenia efektywności podejmowanych interwencji.

POTENCJAŁ INWESTYCYJNY

Czynnikiem, który odgrywa kluczową rolę w bieżącej sytuacji gospodarczej danej gminy są dochody własne. Pozwalają określić możliwości inwestycyjne jednostki terytorialnej. Umożliwiają także przyspieszenie rozwoju obszaru oraz podwyższenie jakości dotychczas realizowanych zadań.

Dane dotyczące dochodów własnych Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 wraz z informacją na temat ich udziału w dochodach ogółem zamieszczono w tabeli.

Tabela 32 Dochody własne Gminy Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
dochody ogółem	20 029 675,85	22 285 002,37	24 831 838,72	28 234 161,24	34 476 743,38
dochody własne	6 235 647,72	7 960 508,86	9 701 737,38	10 313 406,83	13 271 549,87
udział dochodów własnych w dochodach ogółem	31,13%	35,72%	39,07%	36,53%	38,49%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 16.10.2023)

Analiza wykazała, że dochody własne Gminy w latach 2018-2020 rosły systematycznie, w 2021 roku odnotowano jednak spadek o ponad 3%. W roku 2022 sytuacja uległa poprawie i udział dochodów własnych w dochodach ogółem ponownie wzrósł, tym razem do jednej z wyższych wartości, jakie wystąpiły w całym badanym okresie.

Potencjał gospodarczy pomaga określić również tzw. wskaźnik inwestycyjny, czyli udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach gminy. Dane dotyczące tej kwestii umieszczono w następnej tabeli w celu porównania wydatków Gminy Czarnocin w latach 2018-2022.

Tabela 33 Wydatki inwestycyjne i wskaźnik inwestycyjny w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
wydatki ogółem	21 476 507,61	22 129 296,99	23 891 326,65	26 718 774,42	31 438 975,77
wydatki majątkowe inwestycyjne	5 071 785,41	3 794 661,27	3 348 206,24	5 798 292,46	8 427 018,41
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	23,62%	17,15%	14,01%	21,70%	26,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 11.10.2023)

Z danych zaprezentowanych w tabeli wynika, że wskaźnik inwestycyjny Gminy Czarnocin zmniejszał się do roku 2020, ale w kolejnych latach wzrastał i w 2022 roku osiągnął najwyższą wartość, czyli 26,80%.

Z danych gminnych wynika, że Gmina Czarnocin w 2023 roku poniosła wydatki inwestycyjne w wysokości 17 500 911,99 zł, natomiast na rok 2024 zaplanowano wydatki w wysokości 31 723 708,52 zł.

INWESTYCJE

INWESTYCJE W GMINIE CZARNOCIN

W latach 2021-2023, jak i w latach poprzednich Gmina Czarnocin podjęła się realizacji projektów, na które samorząd pozyskał środki zewnętrzne. Szczegółowe dane dotyczące ostatnich lat zamieszczono w kolejnej tabeli.

Tabela 34 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2021 roku

2021			
I. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
1.	Urząd Marszałkowski Departament Rolnictwa	„Sołectwo na +” – dotacje celowe na 4 zadania w sołectwach Dalków, Wola Kutowa, Zamość, Zawodzie	dotacja 40 000,00

2021			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
2.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Rewaloryzacja parku na terenie Szkoły Podstawowej w Szynczycach	dotacja 217 817,00 pożyczka 144 817,00 umorzenie 102 201,00
3.	Rządowy Fundusz Inwestycji lokalnych	Rewaloryzacja parku na terenie Szkoły Podstawowej w Szynczycach	dotacja 550 000,00
4.	Ministerstwo Sportu Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnocinie	dotacja 197 400,00
5.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarnocin w 2021 roku	dotacja 46 203,00
6.	Program Maluch +	Utworzenie i zapewnienie funkcjonowania w 2021 roku 16 nowych miejsc opieki w Klubie Malucha w Czarnocinie przy ul. Głównej 134	dotacja 32 640,00
7.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Wykonanie mikro-instalacji fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej i infrastruktury publicznej Gminy Czarnocin	dotacja 358 753,00
8.	Urząd Marszałkowski Departament Rolnictwa – Drogi dojazdowe do gruntów rolnych	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Grabina Wola	dotacja 108 093,17
9.	Urząd Marszałkowski Departament RPO	Rozwój infrastruktury służącej edukacji ogólnej na terenie Gminy Czarnocin – Zakup wyposażenia do szkół w Czarnocinie i w Szynczycach	dotacja 324 531,26
10.	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Zagospodarowanie działki wraz z budową demonstracyjnego pasywnego budynku użyteczności publicznej Centrum Edukacji Ekologicznej "EKOSFERA"	dotacja 2 119 396,62

2021			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
11.	Urząd Marszałkowski Departament PROW	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy Czarnocin - modernizacja świetlicy w Tychowie oraz podniesienie standardu wykończenia świetlic wiejskich w Bieżywodach, Grabinej Woli, oraz Zamościu	dotacja 49 973,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Tabela 35 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2022 roku

2022			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
1.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarnocin w 2021 roku	dotacja 35 984,00
2.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Pod biało-czerwoną	dotacja 9 370,00
3.	Urząd Marszałkowski Departament Rolnictwa	„Sołectwo na +” – dotacje celowe na 4 zadania w sołectwach Dalków, Wola Kutowa, Zamość, Zawodzie	dotacja 44 771,21
4.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Utworzenie punktu dydaktycznego przy Szkole Podstawowej w Szynczycach	dotacja 50 000,00
5.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Łódź	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kalska Wola i Biskupia Wola wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Gminie Czarnocin	dotacja 13 300 000,00
6.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kalska Wola i Biskupia Wola wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Gminie Czarnocin	dotacja 597 764,00 pożyczka 1 394 787,00
7.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Łódź	Przebudowa drogi powiatowej nr 3313E relacji Róża - Kruszów - Kalska Wola na terenie Gminy Czarnocin	dotacja 7 000 000,00

2022			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
8.	Centrum Projektów Polska Cyfrowa	Cyfrowa Gmina	dotacja 124 230,00
9.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Dostępny samorząd	dotacja 100 000,00
10.	Urząd Marszałkowski Departament RPO	Rozwój infrastruktury służącej edukacji ogólnej na terenie Gminy Czarnocin – Budowa Boisk w Szynczycach, przebudowa Sali w Czarnocinie (2022 r.)	dotacja 507 624,95
11.	Urząd Marszałkowski Departament Sportu	Budowa boiska sportowego w Dalkowie	dotacja 100 000,00
12.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	Rozwój ogólnodostępnej sieci beprzewodowego internetu na terenie Gminy Czarnocin	dotacja 64 368,00
13.	Urząd Marszałkowski Departament ds. EFS	Gmina Czarnocin dla najmłodszych mieszkańców! Utworzenie i funkcjonowanie Klubu Malucha w Czarnocinie	dotacja 455 846,09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Tabela 36 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2023 roku

2023			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
1.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czarnocin w 2021 roku	dotacja 35 984,00
2.	Urząd Marszałkowski Departament Rolnictwa	„Sołectwo na +” – dotacje celowe na 4 zadania w sołectwach Tychów, rzepki, Budy Szynczyckie, Zamość, Wola Kutowa Zamość, Zawodzie	dotacja 48 000,00

2023			
l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
3.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	Utworzenie punktu dydaktycznego przy Szkole Podstawowej w Szynczycach	dotacja 60 000,00
4.	Urząd Marszałkowski Departament PROW	Podniesienie standardu wykończenia świetlic wiejskich w Tychowie i Zamościu	dotacja 60 134,00
5.	Ministerstwo Sprawiedliwości Fundusz Sprawiedliwości	Zakup wyposażenia dla OSP w Zamościu	dotacja 50 000,00
6.	Ministerstwo Sprawiedliwości Fundusz Sprawiedliwości	Zakup wyposażenia dla OSP Dalków	dotacja 48 393,18
7.	Ministerstwo Sprawiedliwości Fundusz Sprawiedliwości	Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Zamościu	dotacja 280 000,00
8.	Urząd Marszałkowski Departament Sportu	Budowa boiska lekkoatletycznego przy SP w Czarnocinie	dotacja 119 828,00
9.	Urząd Marszałkowski Departament Sport	Centrum Edukacji Ekologicznej „EKOSFERA” – budowa demonstracyjnego, pasywnego budynku użyteczności publicznej w Czarnocinie	dotacja 4 090 254,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Część inwestycji rozpoczętych w latach 2022-2023 pozostaje jeszcze w trakcie realizacji.
Zestawiono je w następującej tabeli z odpowiednim podziałem na lata.

Tabela 37 Projekty będące w trakcie realizacji

l. p.	instytucja dotująca	tytuł projektu	kwota dofinansowania
2022			
1.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Poprawa warunków turystycznych na terenie Gminy Czarnocin	dotacja 2 000 000,00
2023			
2.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Remont elewacji oraz naprawa i malowanie tynków wewnętrznych kościoła pw. Wniebowzięcia NMP (XIX w.) w Czarnocinie	dotacja 887 000,00
3.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Rozbudowa i nadbudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynku OSP na świetlicę wiejską w Rzepkach w Gminie Czarnocin	dotacja 2 500 000,00
4.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Budowa i przebudowa dróg gminnych na osiedlu w Czarnocinie	dotacja 6 000 000,00
5.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Budowa i przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Czarnocin	dotacja 2 000 000,00
6.	Rządowy Fundusz Inwestycji Strategicznych Polski Ład	Prace konserwatorskie przy XIX dworze w Szynczyczach na terenie Gminy Czarnocin	dotacja 410 000,00
7.	Wojewoda Łódzki Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	Budowa ciągu pieszego w m. Budy Szynczyckie	dotacja 639 843,00
8.	Wojewoda Łódzki Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	Przebudowa dróg gminnych G21 w Grabinej Woli oraz G37 w Zamościu-Kolonii	dotacja 1 719 024,00
9.	Wojewoda Łódzki Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	Remont drogi Gminnej G7 w Kalskiej Woli	dotacja 306 414,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

ANALIZA SWOT SFERY GOSPODARCZEJ

W zebraniu i uporządkowaniu informacji dotyczących diagnozy sfery gospodarczej w Gminie Czarnocin, konieczne będzie przeprowadzenie analizy SWOT. Pomoże ona wyszczególnić mocne i słabe strony Gminy oraz wyodrębnić szanse i zagrożenia dla sfery gospodarczej.

Tabela 38 Analiza SWOT sfery gospodarczej Gminy Czarnocin

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw	spadek liczby małych przedsiębiorstw w latach 2021-2022
systematyczny wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw	wahania liczby osób bezrobotnych w Gminie w latach 2018-2022
realizacja projektów w ramach przynależności do stowarzyszeń	
przewaga liczby pracujących kobiet nad mężczyznami	
spadek liczby osób bezrobotnych od 2020 roku	
wzrost wysokości dochodów Gminy	
dodatnie, rosnące saldo budżetowe	
wzrost udziału dochodów własnych w dochodach ogółem	
realizacja projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych	
SZANSE	ZAGROŻENIA
pozyskiwanie środków z zewnętrznych źródeł (w tym funduszy UE)	postępujący wzrost inflacji
rozwój obszaru dzięki współpracy ze stowarzyszeniami oraz innymi gminami	skutki wojny w Ukrainie

Źródło: Opracowanie własne

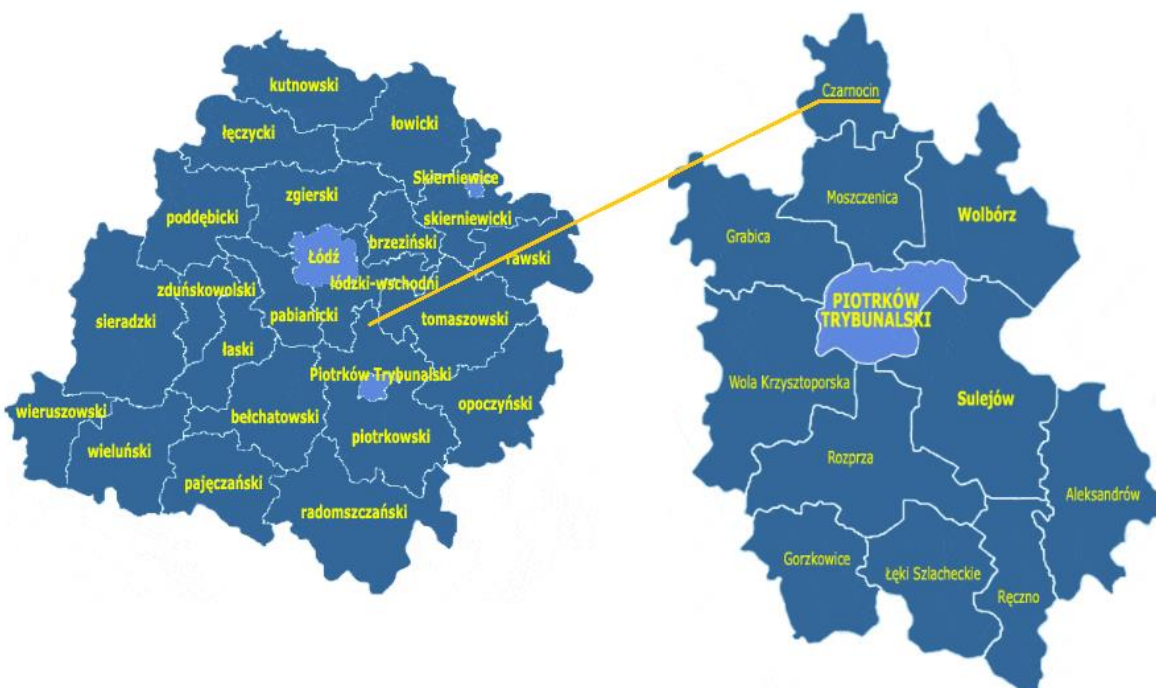
SFERA PRZESTRZENNA

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE

LOKALIZACJA

Gmina Czarnocin jest gminą wiejską, która stanowi najbardziej wysuniętą na północ część powiatu piotrkowskiego w województwie łódzkim. Na mapie zaznaczono położenie Gminy Czarnocin w województwie łódzkim oraz powiecie piotrkowskim.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Czarnocin na mapach województwa łódzkiego i powiatu piotrkowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/> (dostęp: 16.10.2023)

Gmina Czarnocin jest jedną z dwunastu gmin wchodzących w skład powiatu piotrkowskiego. Sąsiaduje z gminą Moszczenica oraz gminą Będków znajdującą się w ościennym powiecie tomaszowskim. Bezpośrednio graniczy również z gminami Brójce i Tuszyń należącymi do powiatu łódzkiego wschodniego. Gmina Czarnocin oddalona jest o około 23 km od siedziby władz powiatu, czyli Piotrkowa Trybunalskiego i o około 35 km od Łodzi, czyli stolicy województwa.

Na terenie Gminy Czarnocin znajduje się czternaście następujących sołectw:

- ❖ Bieżywody,
- ❖ Biskupia Wola,
- ❖ Budy Szynczyckie,
- ❖ Czarnocin I,
- ❖ Czarnocin II,
- ❖ Dalków,
- ❖ Grabina Wola,
- ❖ Kalska Wola,
- ❖ Rzepki,
- ❖ Szynczyce,
- ❖ Tychów,
- ❖ Wola Kutowa,
- ❖ Zamość,
- ❖ Zawodzie.

ŁAD PRZESTRZENNY

KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym jednym z zadań własnych gminy jest ład przestrzenny. W związku z wejściem w życie w dniu 24 września 2023 r. ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, polityka przestrzenna gmin zostanie oparta przede wszystkim o plan ogólny, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy oraz będzie stanowił akt prawa miejscowego.

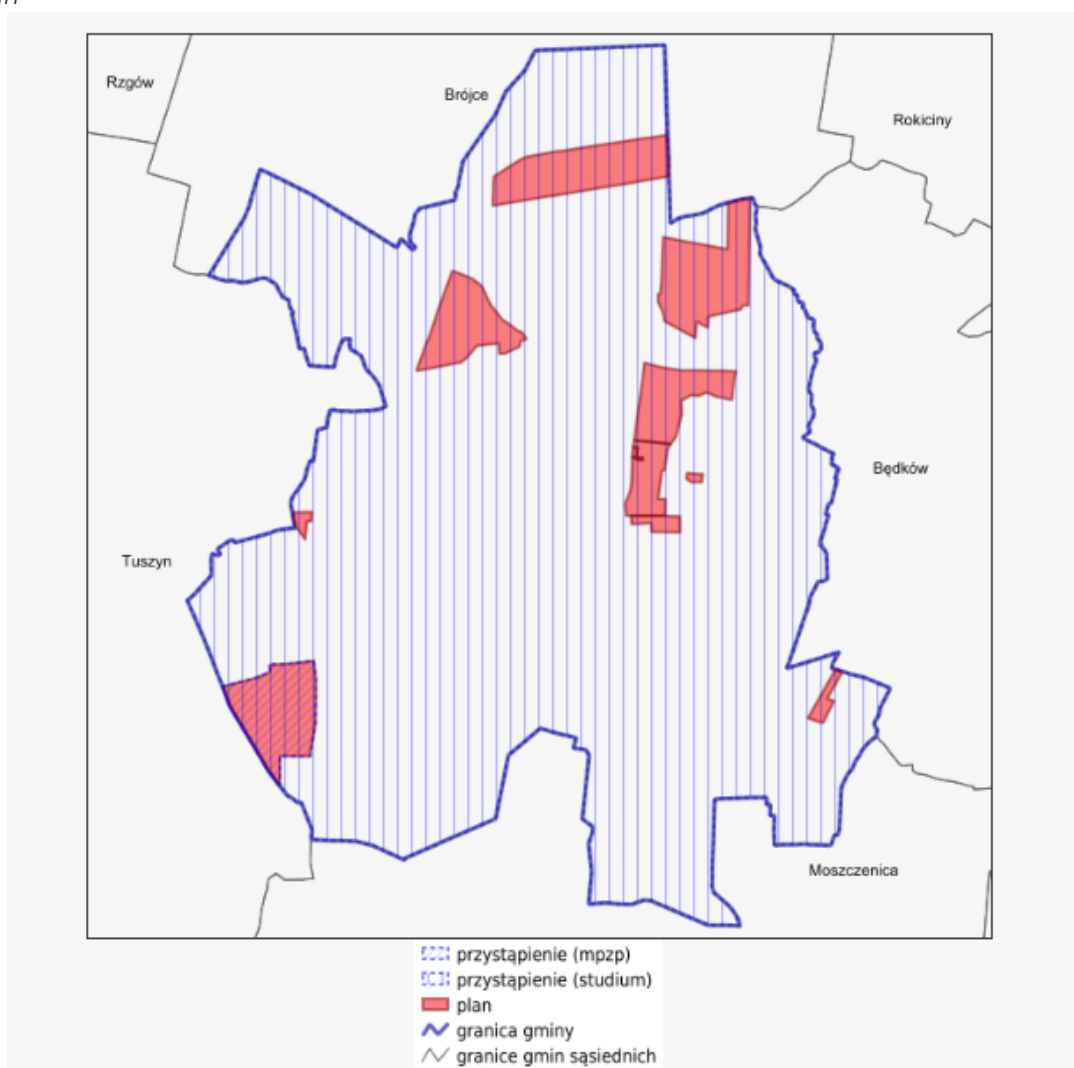
Ustalenia zawarte w planie ogólnym będą wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W związku z tym, że plan ogólny musi zostać opracowany do 30 czerwca 2026 roku, do tego czasu obowiązującym dokumentem pozostaje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W chwili opracowywania Diagnozy w Gminie Czarnocin obowiązuje „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarnocin”, przyjęte uchwałą Nr LV/390/2023 Rady Gminy Czarnocin z dnia 16 sierpnia 2023 roku. Uchwałą Nr LXII/440/2024 Rady Gminy Czarnocin z dnia 27 marca 2024 roku przystąpiono do sporządzania planu ogólnego Gminy Czarnocin.

W momencie sporządzania Diagnozy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Czarnocin obowiązuje łącznie 7.

Mapa 2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w Gminie Czarnocin

Źródło: <https://czarnocin.e-mapa.net/wykazplanow/> (dostęp: 29.03.2024)

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawą o gospodarce nieruchomościami w skład infrastruktury technicznej wchodzi drogi oraz sieci: wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, ciepłownicza, elektryczna, telekomunikacyjna.

Jak podaje „Raport o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”, przez obszar Gminy przechodzi droga wojewódzka nr 716 oraz linia kolejowa relacji Piotrków Trybunalski – Koluszki, a w sąsiedztwie Gminy przebiega autostrada A1.

Wykaz dróg gminnych, tworzących układ komunikacyjny na terenie Gminy Czarnocin, znajduje się w następującej tabeli.

Tabela 39 Wykaz dróg gminnych

numer ewidencyjny drogi	numer drogi	nazwa drogi	długość drogi
G000001	110051E	Zamość-Czarnocin	2,314 km
G000002	110052E	Tychów	4,470 km
G000003	110053E	Czarnocin, Bieżywody	2,870 km
G000004	110054E	Szynczyce	3,041 km
G000005	110055E	Biskupia Wola	2,707 km
G000006	110056E	Kalska Wola	0,782 km
G000007	-	Kalska Wola	0,492 km
G000008	-	Dalków	2,732 km
G000009	-	Kalska Wola	0,786 km
G000010	-	Zawodzie	1,411 km
G000011	-	ul. Księża Wieś / Czarnocin	1,053 km
G000012	-	Czarnocin	1,502 km
G000013	-	ul. Ogrodowa/Czarnocin	0,650 km

numer ewidencyjny drogi	numer drogi	nazwa drogi	długość drogi
G000014	106607E	Szynczyce	0,931 km
G000015	-	Budy Szynczyckie	0,216 km
G000016	-	Budy Szynczyckie	1,240 km
G000017	-	Budy Szynczyckie	0,620 km
G000018	-	Budy Szynczyckie, Szynczyce	2,980 km
G000019	-	Szynczyce	1,045 km
G000020	-	Grabina Wola	0,555 km
G000021	-	Grabina Wola	2,527 km
G000022	-	Cmentarz/Czarnocin	0,716 km
G000023	-	Rzepki	2,939 km
G000024	-	ul. Zachodnia/Czarnocin	0,160 km
G000025	-	ul. Południowa/Czarnocin	0,308 km
G000026	-	ul. Piaskowa/Czarnocin	0,118 km
G000027	-	ul. Słoneczna/Czarnocin	0,131 km
G000028	-	ul. Cicha/Czarnocin	0,140 km
G000029	-	ul. Leśna/Czarnocin	1,050 km
G000030	110058E	ul. Spacerowa, ul. Topolowa/Czarnocin	1,522 km
G000031	110059E	ul. Wypoczynkowa/Czarnocin	0,616 km
G000032	110060E	ul. Klonowa/Czarnocin	0,269 km
G000033	110061E	Kasztanowa; Czarnocin	0,285 km
G000034	110062E	Dębowa; Czarnocin	0,298 km
G000035	110064E	Lipowa; Czarnocin	0,303 km

numer ewidencyjny drogi	numer drogi	nazwa drogi	długość drogi
G000036	110065E	Brzozowa; Czarnocin	0,321 km
G000037	-	Zamość-Kolonia	1,348 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie protokołów okresowej kontroli rocznej dróg

Drogi gminne można podzielić według typu nawierzchni. Następująca tabela uwzględnia informacje na temat długości dróg gminnych o nawierzchni twardej, twardej ulepszonej i gruntowej, które znajdowały się w Gminie Czarnocin w 2022 roku.

Tabela 40 Drogi gminne w Gminie Czarnocin w 2022 roku z podziałem na typ nawierzchni

typ nawierzchni	długość
twarda	35,4 km
twarda ulepszona	33,1 km
gruntowa	7,2 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 17.10.2023)

Na terenie Gminy Czarnocin najwięcej dróg gminnych posiada powierzchnię twardą, a porównywalną długość mają drogi twarde ulepszone. Stan na 2022 rok wskazuje, że najmniej, bo tylko 7,2 km wynoszą drogi gminne gruntowe. Stan gminnych dróg w Gminie Czarnocin jest zatem na dobrym poziomie.

Co istotne, Gmina wciąż podejmuje prace mające na celu poprawienie jakości dróg gminnych. Według „Raportu o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”, w 2022 roku przebudowano drogi G1, G12 i G21 oraz sporządzono projekt modernizacji drogi G37 na trasie Zamość – Kolonia.

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA I WODOCIĄGOWA

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Raplocie o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”, w 2022 roku czynna sieć kanalizacyjna w Gminie Czarnocin liczyła 39,41 km. Z oczyszczalni ścieków komunalnych pod koniec roku 2022 korzystało 73,97% posesji mających taką możliwość.

Następna tabela przedstawia szczegółowe dane gminne na temat długości sieci kanalizacyjnej oraz liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023.

Tabela 41 Sieć kanalizacyjna w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość sieci kanalizacyjnej	39,41 km	39,41 km	39,41 km	39,41 km	39,41 km	41,86 km
liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	468	502	510	516	520	531
długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej w danym roku	0 km	0 km	0 km	0 km	0 km	2,45 km
liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej wykonanych w danym roku	24	34	8	6	4	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Analiza danych wykazała, że w 2023 roku odnotowano wzrost długości sieci kanalizacyjnej. Gmina Czarnocin pozyskała środki na rozbudowę kanalizacji oraz oczyszczalni, podejmując wieloletnią inwestycję pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kalska Wola i Biskupia Wola wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Gminie Czarnocin”.

Część mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych, czyli tzw. szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Dokładne liczby znajdują się w następnej tabeli. Dane dotyczą Gminy Czarnocin w latach 2018-2022.

Tabela 42 Liczba zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków zarejestrowanych na terenie Gminy Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
liczba zbiorników bezodpływowych	548	537	531	525	513

liczba przydomowych oczyszczalni	60	60	58	61	63
----------------------------------	----	----	----	----	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z raportów o stanie Gminy Czarnocin z lat 2018-2022

W 2022 roku na terenie Gminy zarejestrowane były 63 przydomowe oczyszczalnie, a więc ich liczba nieznacznie wzrosła w odniesieniu do poprzednich badanych lat. Przydomowa oczyszczalnia ścieków jest rozwiązaniem, które pozytywnie oddziałuje na środowisko, dlatego nawet niewielki wzrost wartości w tym zakresie należy interpretować pozytywnie. Zmalała natomiast liczba zbiorników bezodpływowych w Gminie – z 548 zbiorników w 2018 roku do 513 w roku 2022.

W Gminie Czarnocin zbiorowe odprowadzanie ścieków zaprojektowane zostało na zasadzie systemu sieci kanalizacji grawitacyjno-ciśnieniowej. Sieć obejmuje miejscowości: Bieżywody, Biskupia Wola, Czarnocin, Kalska Wola, Rzepki, Tychów, Zamość i Zawodzie. Gminna Oczyszczalnia Ścieków funkcjonuje od 2003 roku.

Tabela uwzględnia liczbę przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 w porównaniu z powiatem piotrkowskim, województwem łódzkim i całym krajem.

Tabela 43 Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	443	477	487	493	493
powiat piotrkowski	7 231	7 494	7 863	8 223	8 490
województwo łódzkie	164 689	169 973	175 437	181 944	186 397
Polska	3 367 267	3 471 400	3 580 237	3 689 408	3 818 164

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 17.10.2023)

Z danych wynika, że podobnie, jak w przypadku infrastruktury wodociągowej, w latach 2018-2020 liczba przyłączy kanalizacyjnych sukcesywnie rosła, jednak w dwóch ostatnich

badanych latach nie zauważono zmian. Jeśli chodzi o porównanie tej sytuacji ze stanem w powiecie piotrkowskim, województwie łódzkim i kraju, to w każdym z analizowanych lat odnotowano wzrost wartości przyłączy kanalizacyjnych.

Miejscowości przynależące do Gminy Czarnocin zaopatrywane są przez stacje uzdatniania wody znajdujące się w czterech lokalizacjach – w Biskupiej Woli, Czarnocinie, Szynczycach i Dalkowie. Z danych BDL GUS z dnia 17.10.2023 roku wynika, że z końcem 2022 roku w Gminie Czarnocin funkcjonowała sieć wodociągowa o łącznej długości 75,1 km. Instalacją wodociągową w 2022 roku objęte było zatem 97% Gminy Czarnocin, co oznacza, że obszar jest zwodociągowany w znacznym stopniu. Z danych gminnych wynika, że tereny niepodłączone do sieci wodociągowej obejmują jedynie pojedyncze domy (m.in. w miejscowościach Kalska Wola oraz Rzepki, a także nowe działki znajdujące się przy ul. Ogrodowej w Czarnocinie). Dane podchodzące z BDL GUS niekiedy różnią się od danych zgromadzonych przez samorząd, dlatego w przypadku infrastruktury wodociągowej w Gminie Czarnocin analizie poddane zostały informacje pochodzące także z drugiego źródła – dokumentów gminnych.

W następnej tabeli znajdują się dane dotyczące długości sieci wodociągowej oraz liczby przyłączy do sieci wodociągowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023.

Tabela 44 Infrastruktura wodociągowa w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość sieci wodociągowej	75,15 km	75,15 km	75,15 km	75,15 km	75,15 km	75,46 km
liczba przyłączy do sieci wodociągowej	1183	1193	1197	1205	1216	1230
długość sieci wodociągowej wybudowanej w danym roku	0,65 km	0 km	0 km	0 km	0 km	0,31 km

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba przyłączy do sieci wodociągowej wykonanych w danym roku	15	10	4	8	11	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Dane dotyczące sieci wodociągowej w Gminie Czarnocin wykazują, że jej długość nieznacznie wzrosła w 2023 roku. Jest to powiązane również ze zwiększeniem liczby przyłączy doprowadzonych do sieci wodociągowej na terenie Gminy.

W celu przeprowadzenia dogłębszej analizy infrastruktury wodociągowej w Gminie Czarnocin, badaniu poddane zostały dane dotyczące liczby przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania w latach 2018-2022 w zestawieniu z sytuacją całego powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski. Szczegóły znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 45 Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju

	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Czarnocin	1 119	1 129	1 133	1 141	1 141
powiat piotrkowski	27 700	28 170	28 212	28 599	28 898
województwo łódzkie	406 967	412 610	419 713	425 649	432 320
Polska	5 682 404	5 791 146	5 904 893	6 038 786	6 176 701

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 17.10.2023)

Analiza wykazała, że na obszarze Gminy Czarnocin stan przyłączy zwiększył się w stosunku do 2018 roku. W latach 2021-2022 stan utrzymał się na jednakowym poziomie, co oznacza, że w Gminie w ciągu ostatniego badanego roku nie przybyło nowych przyłączy wodociągowych.

Według danych gminnych, porównanie długości sieci kanalizacyjnej z długością sieci wodociągowej pozwala zauważyć, że procent skanalizowania Gminy Czarnocin wynosi 55,47%.

INFRASTRUKTURA GAZOWA

W Gminie Czarnocin sieć gazu ziemnego funkcjonuje od 2022 roku. W 2021 roku Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Łodzi podjęła prace nad budową sieci od granicy Gminy Czarnocin z gminą Tuszyn w miejscowości Rzepki do ulicy Głównej w Czarnocinie. Pierwszy etap budowy objął odcinek liczący 16 km. Informacje na temat sieci gazowej Gminie Czarnocin uwzględniono w tabeli.

Tabela 46 Sieć gazowa w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
długość czynnej sieci ogółem (m)	0	0	0	0	11 654
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2
czynne przyłącza do budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych) ogółem	0	0	0	0	2
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	0	0	0	0	1
ludność korzystająca z sieci gazowej	0	0	3	3	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp: 17.10.2023)

Znajdujące się w tabeli dane wykazują, że w Gminie Czarnocin w 2022 roku nastąpiło uruchomienie sieci gazowej o łącznej długości 11 654 m. Doprowadzenie sieci gazowej do terenu Gminy jest efektem wieloletnich działań samorządu. Pod koniec 2022 roku z nowo powstałej sieci korzystało tylko 6 mieszkańców Gminy Czarnocin, a przy budynkach uruchomiono 2 przyłącza – jedno przy budynku mieszkalnym i jedno przy niemieszkalnym. W pierwszym roku działania infrastruktury gazowej zgazyfikowana była więc tylko niewielka część Gminy. Mieszkańcy korzystają przede wszystkim z wymiennych butli z gazem.

Warto jednak podkreślić, że liczba wydanych pozwoleń na budowę przyłączy gazowych przy drogach gminnych i powiatowych rośnie – w 2023 roku wydano kolejne 2 pozwolenia na

budowę dotyczące przyłączenia sieci gazowej i budowę wewnętrznej instalacji gazowej. Oba pozwolenia dotyczyły budynków mieszkalnych.

INFRASTRUKTURA TELETECHNICZNA

W 2020 roku Gmina Czarnocin zyskała dofinansowanie na działania związane z rozbudową publicznej sieci bezprzewodowego Internetu na swoim terenie. Środki unijne pozyskane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa pozwoliły stworzyć bezprzewodową infrastrukturę teletechniczną. Gmina została wówczas wyposażona w 10 nowych punktów przekaźnikowych o prędkości 30 Mb/s. Umożliwiono więc dostęp do szybkiego i bezprzewodowego Internetu mieszkańcom, którzy do wtedy znajdowali się poza zasięgiem sieci realizowanego przez Gminę w 2015 roku projektu „E-LEADER”.

W chwili sporządzania Diagnozy na terenie całej Gminy Czarnocin trwa budowa sieci światłowodowej w ramach zadania „Budowa sieci szerokopasmowej FTTH: Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach” będącego częścią projektu Projekt Operacyjny Polska Cyfrowa 4 (dalej POPC4). Za jego realizację odpowiada firma NEXERA Sp. z o. o.

GOSPODARKA ODPADAMI

Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów znajduje się przy ul. Główniej 164 w Czarnocinie i zlokalizowany jest na terenie Gminnej Oczyszczalni Ścieków. Drogą przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych i Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów położonych na terenie Gminy Czarnocin, wykonawcą na okres od 1 września 2021 roku do 31 sierpnia 2024 roku mianowany został Zakład Usług Komunalnych „HAK” Stanisław Burczyński z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim.

Odpady z miejscowości należących do Gminy Czarnocin odbierane są według ustalonego wcześniej harmonogramu. Terminy odbioru odpadów, zarówno dla zabudów jednorodzinnych i wielorodzinnych, ustalane są przez wykonawcę i podlegają akceptacji ze strony urzędu gminy. Oprócz standardowego odbioru odpadów sprzed posesji mieszkańców, w wyznaczonych miejscach na terenie Gminy znajdują się pojemniki dedykowane zbiórce przeterminowanych leków, zużytych baterii, akumulatorów i świetlówek.

Dane związane z selektywną zbiórką odpadów w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 obrazują tabele. . Masa zebranych odpadów podana została w Mg.

Tabela 47 Odpady niesegregowane i zebrane selektywnie

	2018	2019	2020	2021	2022
odpady zebrane ogółem	1 097,649	1 324,313	1 099,319	994,693	961,068
niesegregowane odpady komunalne	720,520	825,1200	496,9800	420,020	388,600
odpady zebrane selektywnie	377,129	499,1930	602,3390	574,6730	572,4680

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

W Gminie Czarnocin w ostatnich latach ponad połowa wytworzonych odpadów komunalnych poddana została selektywnej zbiórce. Wskazuje to na rosnącą świadomość społeczeństwa w zakresie segregacji odpadów. Co istotne, na przestrzeni badanych lat zmalała ogólna liczba odpadów powstających na terenie Gminy, a ten aspekt należy rozpatrzeć jako pozytywne zjawisko.

W następnej tabeli znajdują się szczegółowe informacje na temat masy różnego rodzaju odpadów zebranych w Gminie w latach 2018-2022.

Tabela 48 Odpady zebrane w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
odpady zebrane ogółem	1 097,649	1 324,313	1 099,319	994,693	961,068
papier i tektura	34,480	74,350	20,860	brak danych	brak danych
szkło	80,100	75,380	51,380	45,650	60,040
tworzywa sztuczne	3,530	45,740	25,380	brak danych	7,680
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,160	0,860	brak danych	0,160	8,320

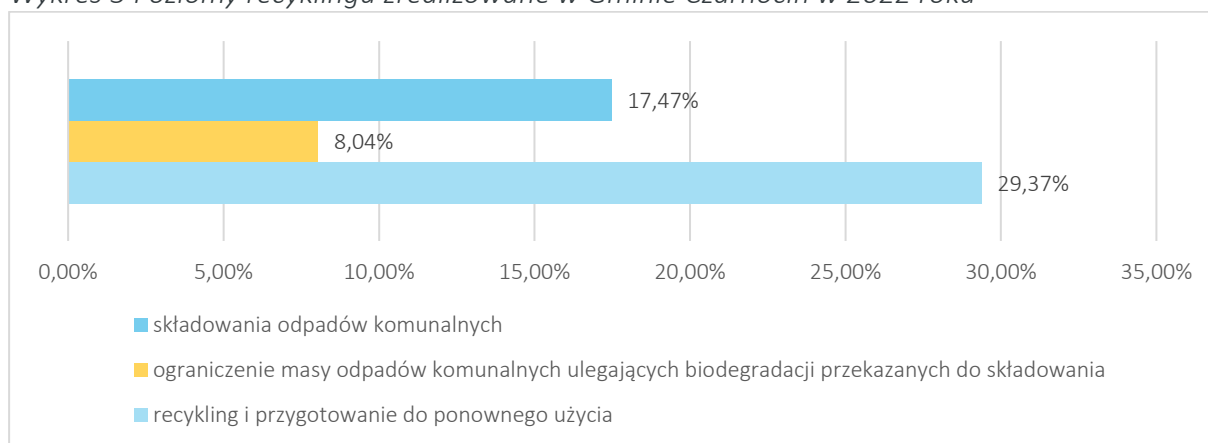

	2018	2019	2020	2021	2022
wielkogabarytowe	15,500	45,860	71,040	34,700	55,720
biodegradowalne	18,480	32,700	21,920	67,580	90,700

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Gmina Czarnocin w 2022 roku zrealizowała określone poziomy recyklingu. Wykres przedstawia dane procentowe dotyczące tej sfery selekcji odpadów.

Wykres 3 Poziomy recyklingu zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Raport o stanie Gminy Czarnocin za 2022 rok”

W 2022 roku Gmina Czarnocin osiągnęła poziom recyklingu i przygotowania odpadów do ponownego użycia o wartości 29,37% ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w wysokości 8,04% i składowanie odpadów komunalnych – 17,47%.

ANALIZA SWOT SFERY PRZESTRZENNEJ

W dopełnieniu diagnozy sfery przestrzennej Gminy Czarnocin pomocne okaże się przeprowadzenie analizy SWOT. Pozwoli ona uporządkować i podsumować zgromadzone informacje oraz wnioski dotyczące sfery przestrzennej. Ponadto umożliwi zestawienie ze sobą mocnych i słabych stron Gminy Czarnocin wraz z wyodrębnieniem wynikających z tego szans i zagrożeń.

Tabela 49 Analiza SWOT sfery przestrzennej Gminy Czarnocin

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
większość dróg gminnych w dobrym stanie	niewielka liczba mieszkańców podłączonych do sieci gazowej
dostęp do infrastruktury kolejowej	
uruchomienie sieci gazowej	
dobry stopień zwodociągowania Gminy	
rozwój sieci kanalizacyjnej	
przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu mieszkańców poprzez rozwój sieci internetowej	
SZANSE	ZAGROŻENIA
zwiększenie podłączeń do sieci gazowej	niestabilne ceny energii
rozwój infrastruktury teletechnicznej na rzecz przeciwdziałania cyfrowym wykluczeniom	rosnące koszty związane z modernizacją infrastruktury

Źródło: Opracowanie własne

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

GLEBY

Gleby znajdujące się na terenie Gminy Czarnocin należą do dobrych i bardzo dobrych klas bonitacyjnych (czyli klas II, III i IV). Wpływa to na rozwój rolnictwa, ponieważ zajmują one przeszło 67% powierzchni wszystkich użytków rolnych w Gminie.

W Gminie Czarnocin występują: piaski, żwiry, utwory pyłowe wodnolodowcowe, gliny zwałowe, utwory aluwialne (mady) i deluwialne. Wykształciły się na nich gleby brunatne wyługowane, bielcowe i pseudo-bielcowe, czarne ziemie zdegradowane mady i gleby bagienne (murszowate, murszowe, torfowe i mułowo-torfowe).

Warto wspomnieć, że w dużej mierze na stan gleb wpływają formy działalności człowieka. Jak podaje dokument „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.”, w przypadku Gminy można wymienić następujące czynniki, które mogą prowadzić do fizycznej i chemicznej degradacji gleb:

- ❖ rolnictwo,
- ❖ działalność zakładów produkcyjno-usługowych,
- ❖ komunikacja i transport samochodowy,
- ❖ składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- ❖ wypalanie traw i palenie odpadów na powierzchni ziemi,
- ❖ odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska i nieszczelne szamba.

Rolnictwo oddziałuje na gleby przede wszystkim poprzez zastosowanie maszyn oraz technik uprawy i hodowli, a także za sprawą używania nawozów albo środków ochrony roślin w nadmiarze. Działające na terenie Gminy Czarnocin zakłady produkcyjno-usługowe odpowiadają między innymi za emisję szkodliwych substancji do atmosfery. Podobnie dzieje się w przypadku palenia traw i odpadów, czy wydzielających spaliny środków transportu poruszających się szlakami komunikacyjnymi znajdującymi się bezpośrednio w sąsiedztwie gleb. W razie występowania nieprawidłowych praktyk rolniczych, Gmina Czarnocin przeprowadza stosowne kontrole i interweniuje.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina Czarnocin położona jest w dorzeczu rzeki Pilicy, która stanowi lewostronny dopływ Wisły. Sieć rzeczną w Gminie tworzą rzeki: Wolbórka, czyli główny ciek, Miazga i Moszczanka, a także sieć kanałów melioracji podstawowych oraz stawy i zbiornik wodny Czarnocin, na który składają się dwa mniejsze zbiorniki – Czarnocin I i Czarnocin II.

Zbiornik Czarnocin znajduje się na rzece Wolbórze, a jego powierzchnia wynosi 31 ha. Jego przeznaczeniem jest retencjonowanie wody do nawadniania zmeliorowanych łąk w dolinie rzeki, przechwytywanie i zatrzymywanie fali powodziowej, a oprócz tego słuzenie celom rekreacyjnym, w tym hodowli ryb.

Rzeka Wolbórka odwadnia środkową oraz zachodnią część Gminy Czarnocin, a za odwadnianie południowo-wschodniej opowiada dorzecze rzeki Moszczanki.

Na terenie Gminy Czarnocin znajdują się 3 Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

- ❖ RW200010254635 - Wolbórka do Dopływu spod Będzelina,
- ❖ RW20001125469 - Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia,
- ❖ RW200010254649 - Moszczanka Właściwa.

Ponadto Gmina znajduje się na obszarze Jednolitych Części Wód Podziemnych GW200084.

Charakterystykę Jednolitych Części Wód zlokalizowanych w granicach Gminy Czarnocin przedstawia kolejna tabela. Dla wód, których dotyczą dane, opracowane zostały działania służące realizacji celów środowiskowych. Znajdują się one w Kartach Charakterystyk dostępnych pod adresem <https://apgw.gov.pl>.

Tabela 50 Charakterystyka JCW zlokalizowanych w granicach Gminy Czarnocin

kod i nazwa JCWP	status	stan (ogólny)	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
RW200010254635 Wolbórka do Dopływu spod Będzelina	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20001125469 Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200010254649 - Moszczanka Właściwa	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
kod JCWPp	stan (ogólny)		ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	przypisane cele środowiskowe
GW200084	dobry		niezagrożona	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy

Źródło: <http://www.apgw.gov.pl> – Karty Charakterystyk JCWP oraz Karty Charakterystyk JCWPd
(dostęp: 18.10.2023)

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie Gminy Czarnocin nie występują obszarowe formy ochrony przyrody. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody w Gminie Czarnocin zlokalizowane są dwa wieloobiektywne pomniki przyrody. Ich wykaz znajduje się w tabeli.

Tabela 51 Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Czarnocin

lp.	typ pomnika	opis pomnika	lokalizacja
1.	wieloobiektowy	2 sosny amerykańskie (wejmutki), 1 lipa drobnolistna	Szynczyce (park na terenie Szkoły Podstawowej)
2.	wieloobiektowy	2 jesiony wyniosłe, 1 lipa drobnolistna, 1 dąb szypułkowy	Grabina Wola (park)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (dostęp: 18.10.2023)

Pomniki przyrody znajdują się we wsiach Szynczyce oraz Grabina Wola. W Szynczycach pomnik tworzy grupa trzech drzew, tj. dwie sosny amerykańskie (wejmutki) i lipa drobnolistna, rosnące na terenie parku Szkoły Podstawowej. Na pomnik zlokalizowany w miejscowości Grabina Wola składają się cztery drzewa – dwa jesiony wyniosłe, lipa drobnolistna i dąb szypułkowy.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Kilka budynków użyteczności publicznej, mieszczących się na terenie Gminy Czarnocin, posiada zamontowane panele fotowoltaiczne. W momencie sporządzania Diagnozy znajdują się w następujących lokalizacjach – na budynku Urzędu Gminy w Czarnocinie, oczyszczalni ścieków w Czarnocinie, hydroforni w Biskupiej Woli i hydroforni w Szynczycach.

We wrześniu 2023 roku do użytku publicznego oddany został budynek Centrum Edukacji Ekologicznej „Ekosfera”. W projekcie zastosowano szereg nowoczesnych rozwiązań budowlanych i instalacyjnych mających na celu uzyskanie wysokiego komfortu cieplnego. Podczas budowy użyto pasywnych źródeł ciepła, takich jak:

- ❖ instalacja fotowoltaiczna,
- ❖ pompa ciepła ziemia-powietrze,
- ❖ nowoczesny wiatrak umieszczony na dachu budynku,

❖ system BMS do zarządzania obiektem.

W rezultacie powstał nowoczesny budynek, który wyróżnia się niskim zapotrzebowaniem na energię na poziomie poniżej 50 kW/m²/rok. Na dachu budynku zamontowano instalację fotowoltaiczną o mocy blisko 50 kWp. Produkowana przez nią energia w założeniu ma zaspokoić roczne zapotrzebowanie budynku i zostać spożytkowana w celach grzewczych oraz do umożliwienia pracy wentylacji mechanicznej z klimatyzacją. W chwili przygotowywania Diagnozy, Gmina Czarnocin nie jest w stanie ocenić uzyskanych oszczędności. Wiąże się to ze stosunkowo krótkim czasem użytkowania budynku oraz zmieniającymi się cenami energii.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego w Grabinej Woli planowana jest budowa dużej farmy fotowoltaicznej. Ponadto w granicach Gminy, na terenach obecnie użytkowanych rolniczo, wyznaczone zostały miejsca lokalizacji farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW wraz ze strefami ochronnymi.

Na terenie Gminy Czarnocin, w miejscowościach Dalków, Kalska Wola i Zamość znajduje się pięć turbin wiatrowych wykorzystujących odnawialne źródła energii do produkcji energii elektrycznej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

Gmina posiada dokument „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.”. Ustanowiono w nim cele oraz wyznaczono zadania wynikające z oceny stanu środowiska – ich wykonanie ma znacząco poprawić jakość środowiska. Cele Programu określone zostały w następujących obszarach interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze i zagrożenia poważnymi awariami. Szczegółowe informacje znajdują się w tabeli.

Tabela 52 Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin

Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin
poprawa jakości powietrza atmosferycznego
poprawa klimatu akustycznego
zachowanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm
dobry stan wód powierzchniowych
zapewnienie dostępu do czystej wody
ochrona zasobów złóż
ochrona przed degradacją gleb
budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022
zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych
ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.”

ANALIZA SWOT SFERY KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWEJ

W dopełnieniu diagnozy sfery klimatyczno-środowiskowej Gminy Czarnocin pomocne okaże się przeprowadzenie analizy SWOT. Pozwoli ona uporządkować i podsumować zgromadzone informacje oraz wnioski dotyczące sfery klimatyczno-środowiskowej. Ponadto umożliwi zestawienie ze sobą mocnych i słabych stron Gminy Czarnocin wraz z wyodrębnieniem wynikających z tego szans i zagrożeń.

Tabela 53 Analiza SWOT sfery klimatyczno-środowiskowej Gminy Czarnocin

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
występowanie dobrych jakościowo gleb	działania człowieka wpływające na obniżenie jakości gleb
sprawnie funkcjonujący system selektywnej zbiórki odpadów	zły stan wód powierzchniowych
rozwój Gminy pod kątem OZE	

ANALIZA SWOT	
SZANSE	ZAGROŻENIA
edukacja ekologiczna mieszkańców	postępujące zmiany klimatyczne
udział w projektach zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców	degradacja środowiska
uzyskanie oszczędności wynikających z użytkowania instalacji fotowoltaicznych	

Źródło: Opracowanie własne

SPIS TABEL

Tabela 1 Stan ludności w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	6
Tabela 2 Stan ludności w analizie porównawczej w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018 -2022.....	7
Tabela 3 Gęstość zaludnienia w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022	8
Tabela 4 Stan ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022	9
Tabela 5 Stan ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022.....	9
Tabela 6 Stan ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022	10
Tabela 7 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	11
Tabela 8 Ruch wewnętrzny i zewnętrzny w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	12
Tabela 9 Wychowanie przedszkolne w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	14
Tabela 10 Edukacja na poziomie podstawowym w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022.....	15
Tabela 11 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2021.....	16
Tabela 12 Zdawalność egzaminów w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2019-2023	17
Tabela 13 Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	19
Tabela 14 Porady lekarskie udzielane mieszkańcom Gminy Czarnocin w latach 2018-2022.....	22
Tabela 15 Członkowie OSP w Gminie Czarnocin w podziale na płeć	23
Tabela 16 Działalność jednostek ochrony przeciwpożarowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	25
Tabela 17 Budynki mieszkalne w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju w latach 2018-2022	28

Tabela 18 Gminna Biblioteka Publiczna w Czarnocinie w latach 2018-2023.....	29
Tabela 19 Działalność kulturalno-oświatowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Czarnocinie w latach 2018-2023.....	30
Tabela 20 Cel główny programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi.....	36
Tabela 21 Cele szczegółowe programu współpracy Gminy Czarnocin z organizacjami pozarządowymi na rok 2023.....	36
Tabela 22 Wybory samorządowe 2018 r. w Gminie Czarnocin w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	37
Tabela 23 Struktura wydatków według klasyfikacji budżetowej w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	40
Tabela 24 Sytuacja finansowa Gminy Czarnocin w latach 2018-2022.....	43
Tabela 25 Analiza SWOT sfery społecznej Gminy Czarnocin.....	46
Tabela 26 Liczba podmiotów gospodarczych, według klas wielkości, zarejestrowanych w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	49
Tabela 27 Liczba podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023.....	50
Tabela 28 Osoby pracujące na terenie Gminy Czarnocin w latach 2018-2021.....	52
Tabela 29 Osoby pracujące w Gminie Czarnocin na 1000 ludności w latach 2018-2021 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	53
Tabela 30 Bezrobocie z podziałem na płeć w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 ..	54
Tabela 31 Bezrobocie w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	54
Tabela 32 Dochody własne Gminy Czarnocin w latach 2018-2022	57
Tabela 33 Wydatki inwestycyjne i wskaźnik inwestycyjny w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	58
Tabela 34 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2021 roku.....	58
Tabela 35 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2022 roku.....	60
Tabela 36 Projekty zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2023 roku.....	61
Tabela 37 Projekty będące w trakcie realizacji	63
Tabela 38 Analiza SWOT sfery gospodarczej Gminy Czarnocin.....	64
Tabela 39 Wykaz dróg gminnych	68

Tabela 40 Drogi gminne w Gminie Czarnocin w 2022 roku z podziałem na typ nawierzchni.....	70
Tabela 41 Sieć kanalizacyjna w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023	71
Tabela 42 Liczba zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków zarejestrowanych na terenie Gminy Czarnocin w latach 2018-2022	71
Tabela 43 Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	72
Tabela 44 Infrastruktura wodociągowa w Gminie Czarnocin w latach 2018-2023.....	73
Tabela 45 Liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego mieszkania na obszarze Gminy Czarnocin w latach 2018-2022 w odniesieniu do powiatu, województwa i kraju	74
Tabela 46 Sieć gazowa w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	75
Tabela 47 Odpady niesegregowane i zebrane selektywnie	77
Tabela 48 Odpady zebrane w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022	77
Tabela 49 Analiza SWOT sfery przestrzennej Gminy Czarnocin	79
Tabela 50 Charakterystyka JCW zlokalizowanych w granicach Gminy Czarnocin	82
Tabela 51 Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Czarnocin ...	83
Tabela 52 Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czarnocin	85
Tabela 53 Analiza SWOT sfery klimatyczno-środowiskowej Gminy Czarnocin.....	85

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Struktura dochodów Gminy Czarnocin w latach 2019-2022	39
Wykres 2 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Czarnocin w latach 2018-2022.....	48
Wykres 3 Poziomy recyklingu zrealizowane w Gminie Czarnocin w 2022 roku.....	78

SPIS MAP

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Czarnocin na mapach województwa łódzkiego i powiatu piotrkowskiego.....	65
Mapa 2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w Gminie Czarnocin	67